

halo
sobota

Význam spotřeby ovoce a zeleniny pro výživu
● ZAHRADNÍKŮV ROK (leden—prosinec) ●
Pěstujeme ovoce ● Pěstujeme zeleninu ● Pří-
prava půdy pro záhony ● Výživa rostlin ●
Doporučovaný sortiment ovoce ● Skladujeme
zeleninu ● Pěstujeme ovocné stěny

3
Kčs

KAREL ADAM

Zahradníkův rok

MILI ČTENARI,

když jsme asi před půldruhým rokem poprvé zařazovali do přílohy Haló-sobota rubriku Zahradníkův rok, předpokládali jsme, že to uvítá mnoho odběratelů Rudého práva. Zájem o tuto rubriku však překonal všechna, i nejmělejší očekávání. Ohlas byl a stále je tak značný, že tuto část přílohy můžeme pokládat za jednu z nejčtenějších. V četných dopisech, z nichž máme opravdu velikou radost, protože jsou upřímné, se objevil i námět, aby rubrika Zahradníkův rok vyšla souhrnně, v jednom svazku. Časem podobných dopisů přibývalo a i s telefonáty dohromady se už nedaly počítat jen na desítky.

A takovému zájmu a přání čtenářů nelze nevyhovět.

Dostáváte tedy do rukou brožurku, jejíž semínko vzešlo na stránkách přílohy Rudého práva. Že uzrálo v tento svazek, je zásluha vaše. Proto ať vám přinese bohatou sklizeň a pravou zahrádkářskou radost!

VAŠE REDAKCE HALÓ-SOBOTY

OBSAH

■ Význam spotřeby ovoce a zeleniny pro výživu	5	■ Štěpujeme ovocné dřeviny	43
Schválený plán potřeby ovoce na jednoho obyvatele za rok v kg (tabulka č. 1)		Způsoby štěpování • Přikácení • Roubování • Družení • Kopulace jazýčková • Fřídružení (plátování) • Roubování na kůru • Plátování se sedlovým roubem • Roubování na kozí nožku • Roubování do boku • Metoda Tittlova • Zlepšené roubování za kůru • Očkování • Postup práce při očkování • Ukázka školkařského uzlu	
Schválený plán potřeby zeleniny na jednoho obyvatele za rok v kg (tabulka č. 2)			
Pravděpodobný plán výroby konzervovaného ovoce (tabulka č. 3)			
Pravděpodobný plán výroby konzervované zeleniny (tabulka č. 4)			
■ ZAHRADNÍKŮV ROK	7	■ Výživa rostlin	47
Leden	7	Hnojiva přirozená (statková)	47
Únor	10	Chlévský hnůj • Močůvka • Fekálie • Kompost • Průmyslové komposty • Zelené hnojení	
Březen	12	Hnojiva průmyslová	48
Duben	15	Dusíkatá hnojiva • Fosforečná hnojiva • Draselná hnojiva • Vápenatá hnojiva • Kombinovaná hnojiva	
Květen	17	Složení průmyslových hnojiv (tabulka)	49
Červen	19	Chemické přípravky na ochranu rostlin	50
Červenec	22	Přehled ochranných láhů pro zeleninu a ovoce (tabulka)	
Srpen	25	■ Doporučovaný sortiment ovoce	47
Září	27	Jabloně • Hrušně • Třešně • Višně • Slivoně • Broskvoně • Meruňky • Jahodníčky • Rybízky • Angrešt • Maliníky	
Říjen	30	Skladujeme zeleninu	53
Listopad	32	Vyséváme zeleninová semena	53
Prosinec	35	Skladujeme brambory	57
		Vřetenové zákrsky	58
		Pěstujeme ovocné stěny	59
		Sklizeň a úschova ořechů	61
		Novinky jahodníků	61
		Nastýlání (muchlování) v sádkách	61
■ Pěstujeme ovoce	39		
Jámy • Vlastní výsadba • Máčení kořenů • Sazení • Zalévání • Zkracování koruny • Průklest • Zmlazovací řez • Přestěpování stromů • Ošetřování kmene • Zavlažování • Výživa ovocných stromů			
■ Pěstujeme zeleninu	40		
Druhy zeleniny a co potřebují • Košťáloviny • Kořenová zelenina • Plodové zeleniny • Cibuloviny • Salátové zeleniny • Luskové zeleniny • Vytrvalé zeleniny			
■ Příprava půdy pro záhony	41		
Návrh na osevni postup pro deset záhonů			

Jak vzniká zahradník

Proti všemu zdání zahradník se nerodí ze semene, výhonku, cibule, hlízy ani šupru, nýbrž vzniká zkušeností, okolím a přírodními podmínkami. Dokud jsem byl malý, měl jsem k otecké zahradě poměr vzpurný, ba i škodolibý, protože jsem měl zakázáno šlapat po záhonech a trhat nezralé ovoce. Podobně Adam měl v Zahradě Ráje zapovězeno šlapat po rabátkách a trhat ovoce Stromu Poznání, protože nebylo ještě zralé; jenže Adam — stejně jako my, děti — si natrhal nezralého ovoce a následkem toho byl z ráje vyhnán; od té doby je a vždy bude ovoce Stromu Poznání nezralé.

Pokud je člověk v květu mladosti, myslí si, že květ je to, co se nosí v knoflíkové dírcce nebo podává děvčeti; nemá jaksi to pravé pochopení pro to, že květ je něco, co přezimuje, co se okopává a mrví a zalévá a přesazuje a řízkuje a ořezává a přivazuje a zbavuje plevele a plodnic a suchých lístků a mšic a padlí; místo aby přerýval záhonky, běhá za děvčaty, ukájí svou ctižádost, požívá plodů života, kterých sám nevytěžil, a vůbec chová se celkem destruktivně. Je potřeba jisté zralosti, řekl bych, jistého věku paternity, aby se člověk mohl stát zahradníkem amatérem. Kromě toho je třeba, aby měl svou zahrádku. Obvykle si ji nechá udělat od zahradníka z povolání a myslí si, že se na ni bude chodit po své práci dívat a radovat se z květin a naslouchat šveholení ptáčků. Jednoho dne se mu stane, že sám vlastní rukou zasadí jednu kytičku; mně se to stalo s netřeskem. Přitom mu nějakou záděrou či jak vnikne do těla trochu půdy a způsobí jakousi otravu nebo zánět; zkrátka z člověka se stane zanícený zahradník. Jen drápek uvíz, a chycen je celý ptáček. Jiný vzniká zahradník nákazou od sousedů; vidí třeba, jak sousedovi kvete smolníčka, a řekne si: Zatrápeně, proč by taky nekvetla mně? A to by tak hrálo, abych ji neměl ještě lepší! — Od těchto začátků zapadá zahradník hloub a hloub do této nově probuzené vášně, živené dalšími úspěchy a vybičované dalšími neúspěchy; propuká v něm chvilík sběratelský, který jej pohání, aby vypěstoval všechno podle abecedy od Acaeny po Zauschne-rit; později se v něm vyvíjí náruživost specialistická, která z člověka do té doby přičetného učiní růžaře, jitrnáře nebo jiný druh exaltovaného maniaka. Opět jiní propadnou vášni umělecké a ustavičně přerovnávají, mění a pře-

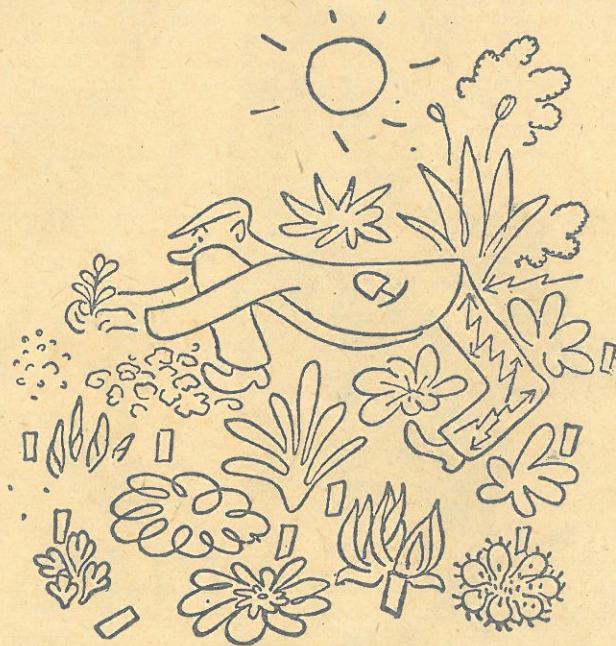
stavují svou zahrádku, komponují barvy, přeskupují trsy a vyměňují, co jim kde stojí a roste, štváří tak řečenou tvůrčí nespokojenosti. At si nikdo nemyslí, že právě zahradničení je bukolická a meditativní činnost. Je to neúkojná vášně, jako všechno, do čeho se pustí důkladný člověk.

Ještě vám povím, jak poznáte pravého zahradníka. »Musíte se přijít ke mně podívat,« praví, »já vám musím ukázat svou zahrádku.« Když tedy přijdete, abyste mu udělali radost, najdete, jak někde mezi perenami vyčnívá jeho zadní část. »Hned přijdu,« povídá přes rameno, »jen co to tadyhle vysadím.« »Jen se nevyrušujte,« řeknete mu přívětivě. Po nějaké době to už nejspíš vysadil; zkrátka vstane, zmaže vám ruku a zářeh pohostinností praví: »Tak se pojdte podívat; je to sic malá zahrádka, ale — okamžik,« povídá a sehne se nad rabátko, aby tam vyplel několik traviček. »Tak pojdte. Já vám ukážu Dianthus Musalae, to budete koukat. Hergot, tady jsem to zapomněl zkypřit,« praví a začne se rýpat v půdě. Po čtvrt hodině se opět vztýčí. »Aha,« řekne, »já jsem vám chtěl ukázat ten zvonek, Campanula Wilsonae. To je vám ten nejhezčí zvonek, jaký — Počkejte, tady musím přivázat to Delphinium.« Když to přivázel, vzpomene si: »Bodejt, vy se teda chcete podívat na to Erodium. Okamžik,« bručí, »jen co tadyhle přendám ten Aster; on tu má málo místa.« Načež odejdete po špičkách, nechávaje mezi perenami vyčnívat jeho zadní část.

A když jej zase potkáte, řekne vám: »Musíte se přijít ke mně podívat; mně vám kvete jedna růže pernetka, to jste ještě neviděl. Tak přijdete? Ale jistě!«

Nu dobře: pojdme se k němu podívat, jak rok plyne.

(Z KNIHY KARLA ČAPKA ZAHRADNÍKŮV ROK)

VÁCLAV ŠPÁLA: ZÁTÍŽI (olej, 1934)

VÝZNAM SPOTŘEBY OVOCE A ZELENINY PRO VÝŽIVU

NEPOSTRADATELNÝ DOPLŇK JIDELNÍHO LÍSTKU ● 35 MILIÓŇŮ STROMŮ V NAŠICH ZAHRADÁCH ● JEŠTĚ SE NEDOSTÁVÁ 25 MILIÓŇŮ OVOCNÝCH STROMŮ ● CO PĚSTOVAT? ● MILIÓŇOVÉ HODNOTY UNIKAJÍ ZE SKLADŮ ● 130 kg ZELENINY NA OSOBU ROČNĚ! ● VÍCE ZELENINY = VYŠŠÍ VĚK ● KOLIK OVOCE A ZELENINY NA NÁŠ STŮL ROČNĚ?

Pro člověka má ovoce význam nejen jako potravina, ale i jako zdroj energie. Obsahuje živiny, především vitamíny, nerostné soli, enzymy, vodu a buničinu důležitou pro trávení. Energeticky jsou nejvydatnější skořápkové plody — vlašské ořechy, mandle, jedlé kaštiny, lískové oříšky aj. Ovoce dužnaté (jádrové i peckové) má pro lidskou výživu velice vhodné fyzikální vlastnosti i chemické složení. Proto je ovoce cenným a nepostradatelným doplňkem jídelního lístku.

Hlavním úkolem našeho ovocnictví je vypěstovat dostatek všech druhů kvalitního ovoce. Zvýšená produkce umožní nejen snížení dovozu, ale i snížení cen ovoce, což přispěje k jeho větší spotřebě v domácnostech.

Naše současná produkce ovoce všech druhů není uspokojivá. Příčinou nepravidelných sklizní je nízká intenzita pěstování. Produkce ovoce pochází většinou z vysokokmenných sadů nepřilíš jakostních odrůd, o něž spotřebitelé nemají zájem. V zásobování dochází proto k nepravidelnostem, které se projevují nejen v jednotlivých letech, ale také během roku. Převážná část ovoce se spotřebovává v letních a podzimních měsících, kdežto v zimních měsících, kdy by bylo ovoce a ovocných výrobků nejvíce třeba, je ho v obchodech nejméně. Částečnou vinu na tom má i nedostatečná a zastaralá výrobní kapacita zpracovatelského průmyslu, který při vyšších úrodách nestačí nabízené množství zpracovat na hodnotné ovocné výrobky.

Počet ovocných stromů v ČSSR činí něco přes 50 miliónů stromů; na tom se podílejí státní statky více než čtyřmi milióny, správa silnic čtyřmi milióny, JZD 7,6 miliónu a drobní pěstitelé-zahrádkáři téměř pětaticet milióny.

Pro udržení zdraví a plné výkonnosti obyvatelstva požadují zdravotníci a odborníci ve výživě spotřebu 120 kg ovoce a ovocných výrobků na jednoho člověka za rok. Abychom se k tomu přiblížili, musíme bezpodmínečně zvýšit sklizeň z jednoho stromu z dosavadního průměru 12 kg nejméně na 24 kg a rozšířit intenzivní výsadby, často i s umělou závlahou, o 25 miliónů stromů. Je nutné zavést moderní způsoby pěstování ovoce, jako jsou čtvrtkmenové plantáže a ovocné stěny, které velmi záhy poskytují pravidelné, vysoké a kvalitní sklizně. Při výsadbě musíme věnovat péči druhové a odrůdové náplni nově zakládaných sadů a doplňování výsadeb. Vysazovat je třeba především zimní, dobře skladovatelné odrůdy jablek, a to především odrůdy, jejichž pěstování se u nás již osvědčilo. Dosud se téměř každý rok opakuje situace, kdy je nadbytek letního a podzimního ovoce, avšak před vánočními obvykle končí prodejní údobí domácího zimního ovoce, které se vlastně v této době má začít teprve prodávat. U výsadeb hrušní proto dáváme přednost odrůdám, které můžeme vyvážet do zahraničí a jimiž můžeme zásobovat domácí trh od října do ledna. Z odrůd třešní a višní se doporučuje pěstovat jen ty, které se hodí pro přímou spotřebu, dobře snášejí dopravu na větší vzdálenosti a jsou vhodné i pro zpracování v konzervárnách a mrazárnách. Je také třeba rozšířit výsadbu vhodných typů domácích švestek a jakostních renklódů na úkor pološvestek, o něž není téměř žádný nebo jen malý zájem. Také by bylo zapotřebí co nejvíce rozšířit výsadby meruněk a broskvoní, především v těch oblastech, které tomuto ovoci klimaticky vyhovují. Nesmíme zapomínat ani na výsadbu drobného ovoce — rybízu, hlavně černého, angreštu, maliniku, ostružiníku a jahodníku. Tohoto ovoce je na trhu stále nedostatek, přestože

je jeho pěstování finančně efektivní a dává sklizeň i za krátkou dobu.

Dosud nepříznivou zásobovací situací v zimním období je třeba zlepšit odborně řízeným skladováním. Jde především o to, aby se do začátku zimy prodloužila dosud příliš krátká prodejní doba méně trvanlivých odrůd jaderovin a aby dodávka zimních odrůd, zvláště jablek, se tak posunula až na zimní a předjarní měsíce. Tím se podzimní sklizeň jaderového ovoce rovnoměrně a účelně rozdělí a zásoby zimních jablek podstatně zvýší. To ovšem vyžaduje vybudovat další chlazené i nechlazené sklady u prodejních organizací a pěstitelů. Rovněž mrazirenský průmysl by měl mít na uskladnění větších zásob ovoce v chladárnách větší podíl. Zatím skladuje ovoce jen v menším množství. Nesmíme zapomenout, že nevhodné a neodborné skladování zimních odrůd jaderového ovoce způsobuje ztráty od 10 % do 15 %, někdy i větší. Jsou to škody představující miliónové hodnoty.

Také zelenina je důležitou složkou naší stravy. Pro obsah vitamínů, nerostných a regulačně trávicích látek by měla být v našem jídelním lístku zastoupena pravidelněji. V posledních letech u nás spotřeba zeleniny mírně stoupá, i když požadované roční spotřeby 130 kg zeleniny na obyvatele jsme dosud zdaleka skladosáhli. Většina lidí však začíná již chápat správně její význam. Jsou však dosud i lidé, kteří tvrdí, že zelenina je potrava, kterou se člověk nenasytí, a že po jejím požití má brzy pocit hladu. Pravda je, že zelenina neobsahuje mnoho sytičích složek, jako jsou například tuky, popí, bílkoviny, ale její pravý význam je mnohonásobně vyvážen jinými cennými složkami. Zelenina je důležitá součást naší potravy především proto, že je zdrojem ochranných látek — vitamínu C, provitaminu A, některých vitamínů ze skupiny B a vitamínu K, nerostných látek — vápníku, hořčíku, železa a zejména draslíku aj., léčivých látek — fytoncidů, diuretik, antibiotik apod., a je také významným zdrojem regulačních trávicích látek — enzymů, nestravitelné buničiny, organických kyselin a dalších látek. Dieteticky účinná je například fyziologická voda, která je v zelenině obsažena v průměru od 69 % do 96%. Zelenina zvyšuje stravitelnost denní stravy i tím, že vytváří příjemnou barevnou harmonii a dodává pokrmům pestrosti při jejich úpravě, což zvyšuje chuť k jídlu, přispívá k správnému proslinění potravy, a tím i k lepšímu trávení. Velmi příznivě působí i chuťové a léčivé látky, neboť je prokázáno, že v oblastech, kde se pěstuje a jí hodně zeleniny, dožívají se lidé vyššího průměrného věku. Největší význam má zelenina syrová, v níž jsou zachovávány všechny cenné látky v neporušeném stavu. Hodnota zeleniny skladované a konzervované je poněkud nižší.

Pěstování zeleniny je stejně staré a známé jako pěstování ostatních plodin. Jeho počátky spadají až do začátku vývoje kultury. U nás se zelenářství značně rozšířilo po zrušení roboty, kdy se pro pěstování zeleniny vybíraly zvláště vhodné a dobré pozemky. V té době dochází

také k určitému rozmachu zelinářství určeného pro trh, které se rozmáhá hlavně kolem větších měst. Před první světovou válkou se u nás zelenina pěstovala asi na 10 000 ha půdy, po válce už na dvojnásobné ploše, v roce 1945 asi na 30 000 ha, v roce 1956 asi na 42 000 ha a nyní na ploše přesahující 50 000 ha. Produkce zeleniny je soustředěna na více než 40 000 ha v socialistických zemědělských závodech a u pěstitelů — zahrádkářů kolem 10 000 ha. Z toho vidíme, že hlavní zásobovací základnou zeleniny jsou specializované zelinářské závody socialistického sektoru, které zajišťují většinu tržní produkce zeleniny. Nezanedbatelný není ani přínos drobných pěstitelů — zahrádkářů.

Vypěstování dostatku domácí jakostní zeleniny ušetříme našemu národnímu hospodářství cenné devizy vynakládané na dovoz. Vývozem různých zeleninových konzerv výrobních teplou nebo studenou cestou a vývozem semen některých druhů zeleniny můžeme naopak devizy získávat. Úkolem zelinářství je vypěstovat dostatek jakostní zeleniny, aby obyvatelstvo bylo zásobováno po celý rok. Podle způsobů a účelů pěstování zeleniny rozdělujeme zelinářství na

- zelinářství polní** — pěstování zeleniny na polích a zahrádkách,
- zelinářství rychlírenské** — pěstování zeleniny pod sklem,
- zelinářské semenářství** — pěstování zeleninových semen.

Plynulého zásobování zeleninou můžeme dosáhnout tehdy, budeme-li pěstovat větší počet druhů a odrůd zeleniny, které dozrávají v různou dobu. Také celková produkce zeleniny se musí zvýšit, a to nejen rozšířením ploch, ale lepším ošetřováním a novými výkonnými odrůdami. Kromě toho je třeba zpestřit i sortiment zeleniny. Počet pěstovaných druhů zeleniny byl u nás odedávna prakticky omezen asi na dvacet druhů, z nichž největší podíl má zelí, cibule, okurky a mrkev. Před pětadvaceti lety se k nim přidružily květák, rajčata a paprika. Na základě moderních požadavků na výživu se zvyšuje zájem o pěstování zeleniny, a to nejen pokud jde o objem, ale též i o složení sortimentu. V poslední době se v seznamu povolených odrůd zvýšil počet druhů zeleniny asi na čtyřicet a další druhy se zkoušejí a šlechtí.

Sortiment zeleniny má mít pestrou skladbu z několika důvodů. Především je nutné, aby zásobování a spotřeba zeleniny nebyly jednotvárné. Více druhů umožňuje pružnější se přizpůsobit různým pěstitelským metodám a podmínkám pro pěstování. To je důležité právě u nás, kde můžeme využít pro pěstování zeleniny nejen teplé, ale i výše položené podhorské oblasti.

Na rozšíření spotřeby zeleniny má vliv jakost zeleniny, kterou nabízí výrobce; to ovlivňují především geonómické podmínky stanoviště, jakost i vhodnost osiv, péče o kultury a sklizeň sama. V obchodě pak vzdálenost od pěstitele ke spotřebiteli — tedy rychlost a také vhodnost přepravy — a konečně péče o zeleninu ve skladech a prodejnách.

V perspektivním plánu spotřeby se počítá s prodejem a konzervací devatenácti druhů ovoce a 41 druhů zeleniny, což je značné rozšíření sortimentu, který lze považovat za dostačující. Jednotlivé druhy a plánovaná roční spotřeba jsou uvedeny v tabulce č. 1 a 2.

Schválený plán potřeby ovoce na 1 obyvatele za rok v kg

Druh:	kg:	Druh:	kg:
Angrešt	0,50	Maliny	2,00
Borůvky	0,25	Meruňky	4,00
Broskve	4,00	Ořechy	3,00
Brusinky	0,25	Ostružiny	0,25
Hrozný	4,00	Rybíz	5,00
Hrušky	11,00	Slívy a renklódy	2,50
Jablka	52,00	Švestky	9,00
Jahody	4,00	Třešně	6,00
Jeřabiny	0,25	Višně	5,00
Jižní ovoce	7,00	Celkem	120,00

Schválený plán potřeby zeleniny na 1 obyvatele za rok v kg

Druh:	kg:	Druh:	kg:
Brokolice	0,10	Lilek	0,10
Brukev	4,50	Melouny cukrové	3,00
Celer hlíznatý	2,60	Melouny vodní	5,00
Celer řapíkatý	0,20	Okurky nakládačky	5,00
Cibule	9,50	Okurky salátové	6,25
Čekanka salátová	2,00	Paprika zeleninová	6,00
Černý kořen	0,30	Pastinák	0,30
Červená řepa	2,50	Pažitka	0,20
Česnek	1,70	Petržel	2,00
Čínské zelí	1,00	Polníček	0,30
Fazolky (lusky)	3,00	Pór	1,00
Hrách (zelený)	4,00	Rajčata	11,00
Chřest	0,50	Reveň	0,19
Kadeřávek	0,50	Ředkev	1,00
Kapusta hlávková	5,00	Ředkvička	1,30
Kapusta růžičková	1,00	Salát hlávkový	5,00
Karotka (mrkev)	10,00	Špenát	3,80
Kopr	0,05	Štěrbák	1,20
Křen	0,20	Tykev	1,00
Kukuřice	0,30	Zelí	17,50
Květák	10,00	Celkem	130,00

Prohlédneme-li tabulky č. 1 a 2, napadá nás otázka, které druhy ovoce a zeleniny budeme jíst v konzervovaném stavu a v jakém množství? Pro přehlednost jsem sestavil tabulku č. 3 a 4 s druhy ovoce a zeleniny, které pravděpodobně přicházejí v úvahu pro konzervaci teplou nebo studenou cestou (tj. v konzervárnách nebo mrazárnách) s udáním dávky.

Pravděpodobný plán výroby konzervovaného ovoce

Druh:	kg:	Druh:	kg:
Angrešt	0,25	Maliny	1,50
Borůvky	0,20	Meruňky	2,00
Broskve	2,00	Ořechy	0,05
Brusinky	0,25	Ostružiny	0,25
Hrozný	2,00	Rybíz	2,50
Hrušky	2,00	Slívy a renklódy	1,00
Jablka	15,00	Švestky	3,00
Jahody	3,00	Třešně	2,00
Jeřabiny	0,20	Višně	1,50
Jižní ovoce	1,30	Celkem	40,00

Pravděpodobný plán výroby konzervované zeleniny

Druh:	kg:	Druh:	kg:
Brokolice	0,10	Lilek	0,95
Brukev	1,00	Melouny cukrové	1,00
Celer hlíznatý	1,00	Melouny vodní	1,00
Cibule	0,20	Okurky nakládané	5,00
Černý kořen	0,05	Okurky salátové	0,25
Červená řepa	2,00	Paprika zeleninová	1,50
Fazolky (lusky)	2,50	Pastinák	0,30
Hrách (zelený)	3,50	Petržel	0,10
Chřest	0,20	Pór	0,05
Kapusta hlávková	0,40	Rajčata	5,00
Kapusta růžičková	0,20	Ředkev	0,10
Karotka (mrkev)	3,00	Špenát	1,05
Křen	0,05	Tykev	0,40
Kukuřice	0,30	Zelí	10,00
Květák	3,00	Celkem	43,30

KONEČNĚ JE TŘEBA PŘIPOMENOUT, ŽE ZAHRÁDKAŘ, KTERÝ VYPĚSTUJE VĚTŠÍ MNOŽSTVÍ OVOCE A ZELENINY A NESPOTŘEBUJE HO PRO SVOU RODINU, MŮŽE NADPRODUKCI ODPRODAT BUĎ DO SBĚRNY, SE KTEROU UZAVŘE VČAS DODÁVKOVOU SMLOUVU, NEBO VOLNĚ.

Zahradníkův rok

Dobrého pěstitele ovoce nemáme posuzovat podle toho, že se mu díky nákupu ovocných dřevin ze školky a dobrým místním podmínkám urodí hodně ovoce v úrodném roce, ale podle toho, kolik a jaké jakosti má ovoce tehdy, kdy se ho v okolí urodí málo. Chceme-li mít úspěchy v pěstování ovocných stromů a keřů, musíme dobře znát význam a účel jejich životních projevů. Život dnes žádá odbornou specializaci i v zálibovém oboru (koníčku). K tomu má přispět hlavně odborná literatura, které

však je na knižním trhu velký nedostatek. Proto většina ovocnářů, zelinářů a květinářů musí shánět poznatky od svých sousedů praktiků, kteří někdy nejsou odborně na výši, a začátečníku-pěstiteli tyto rady mnoho nepomohou. Ani my nemůžeme dát ten nejpřesnější recept, »jak se stát dobrým zahrádkářem«, ale v této publikaci se snažíme poučit nejen začátečníky, ale i starší pěstitele ovocných stromků a keřů, jahodníku, zeleniny, okrasných dřevin a květin o jejich správném pěstování podle jednotlivých měsíců a týdnů.

LEDEN

LEDEN

1. TÝDEN

Ovoce

Práce v zimě dělejme s vědomím a záměrem zlepšit kvalitu plodů na úkor množství a dosáhnout slušné sklizně i v letech, které nazýváme léty neúrodnými. Toho prokazatelně dosáhneme výživou, ochrannou péčí a výchovou stromu k plodnosti řezem nebo různými technikami nahrazujícími řez. Další důležitou podmínkou je zajištění životního prostoru ovocnému stromu. U většiny zahrádkářů se stále projevuje snaha využít co nejvíce pozemek určený k ovocnaření, a ta vede k hustým výsadbám. Ovocný strom, ať je jakéhokoli tvaru, zejména ořešák, jablono, hrušeň aj., však kvete a jeho plod se zdravě vyvíjí jen na těch větvích, kam může světlo a vzduch. Trvalé zastínění zůstává úkrytem škůdců a semenišť mnoha chorob. Proto prvořadou prací je prosvětlení zahrad, odstranění přebytečných stromů a keřů a velmi důležitý průklest jabloní a hrušní. Přitom je vhodné snížit koruny ovocných stromů na přijatelnou česatelnou výšku. Prosvětlovací průklest

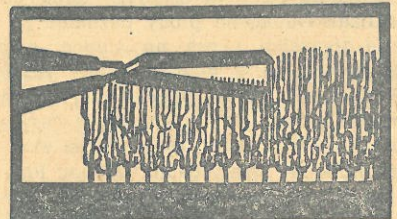
i zmlazení můžeme dělat po celou zimu. Neprovádíme je u stromů, které příliš bujně rostou, protože u nich bychom tímto zásahem podporovali další zvětšený impuls k růstu. Tyto stromy podobně jako peckoviny řezeme a zmlazujeme až za vegetace. Jestliže jsme v červenci nebo v srpnu nasázeli do květináčů sazenice jahodníku, můžeme začít s jejich rychlením za okny.

Zelenina

Pokračujeme s rychlením salátové čekanky, kterou rychlíme až do března. Kořeny před rychlením roztřídíme na dvě hromádky. Stačí srovnat kořeny v bedně asi 60 cm hluboké tak, aby hlavičky byly na stejné úrovni a kořeny jeden vedle druhého. Bednu vyplníme humózní písčitou zemí a zalijeme vlažnou vodou. Bednu umístíme v teplé místnosti (ve sklepe), kde kořeny brzy zakoření, začnou rašit a tvořit uzavřené bílé puky asi 10 až 25 cm dlouhé. Hlavním činitelem při rychlení je teplota, která má být kolem 15 °C. Při sklizni vyjmeme kořeny i s puky z bedny, puky odřízneme a očistíme. Kořeny můžeme použít ještě jednou k založení a rychlení, puky z tohoto druhého rychlení jsou však menší a slabší.

Květiny

Silným sestřihnutím zmlazujeme živé ploty. Rovněž zmlazujeme neuhledné keře a při rytí je přihnojujeme.

Kromě zmlazování dosahujeme také pohlednějšího tvaru u vrb, líp, topolů a akátů. Dobře snáší řez také hloh, habr, javor, buk, dřezovec, olše, platan, jilm, magnólie, okrasné slivoně aj. Velmi špatně snáší řez vlašský ořešák, kaštan, jasan, bříza a duby. Neřežeme dřeviny stálozelené.

Begonie Lorraine vyžaduje teplé (ne pod 12 °C) vlhké prostředí. V suchém ovzduší opadávají květy a listy. Kaktus Epiphyllum — nový název Zygocactus (vánoční kaktus) — jakmile se začnou vyvíjet pupeny, občas zaléváme, poněvadž proschne-li půda, pupeny i květy opadávají. Také jej nepřenasíme.

2. TÝDEN

Ovoce

Začínáme s postřikem ovocných stromů — nejlépe tříprocentním Arborolem AC, při výskytu štítenky zhoubné 2procentním nebo 1,5procentním Nitrosanem. Postřik provedeme tak, aby celý strom byl dokonale omyt. Nestřikáme za velkého mrazu, za deště a silného větru. Pěstujeme-li jako podkulturu jahodník, musíme dát pozor, abychom postřikem nezničili listy. Nejlépe je volit pro postřik dobu, kdy je jahodník pokryt sněhem.

Prohlížíme uložené ovoce a odstraníme všechny poškozené a nemocné plody. Ze skladištních chorob se nám letos objevuje několik. **Strupovitost** — skládková forma této choroby se projevuje na slupce uložených plodů drobnými, tmavými až černými skvrnkami, často v podobě teček. Teprve po 4 až 8 týdnech se na ovoci objeví charakteristické skvrny, které se zvětšují a tmavnou. **Monilíóza** — napadá hlavně plody poškozené škůdci nebo chorobami. Napadený plod zhnědne, často úplně zčerná a jeho slupka je hladká a matně lesklá. **Hnědá skvrnitost dužiny nebo-li křenčení jablek** — se objeví často až za delší dobu po sklizni. Napadené plody poznáme podle tmavších skvrn na slupce, pod kterými jsou v dužině shluky zkorovatělých buněk, nepříjemné, hořké chuti. Skvrny na slupce jsou u červených odrůd tmavě zelené. **Černá skvrnitost** — je způsobována houbou *Phoma pomii*; vyskytuje se především u jablek, na kterých se projevuje tmavě hnědými až černými a až 8 mm v průměru velikými vpadlými skvrnami. Později povrch slupky zcela zčerná. **Fusariova hniloba jádřince** — nákaza vniká do jádřince kalichem a kališním kanálkem. Dužina kolem jádřince hořkne, měkne a hnědne. Chorobu poznáme až při rozkrojení plodu. **Skládková spála** — projevuje se hnědnutím slupky nebo jen velmi tenké vrstvy dužiny pod slupkou. Později postupuje k jádřinci. **Zelená hniloba** — napadá především plody poraněné. Prvním ukazatelem onemocnění plodu je typický zápach po plesnivině a ztuchlině. Nejprve se hniloba projevuje jako světlé hnědá skvrna, ta se rychle rozšiřuje, ztmaví a přenáší se až na kašovitou hmotu; za několik dnů je napaden celý plod.

Zelenina

Vyzkoušíme si klíčivost zajištěných semen. Zajišťujeme si průmyslová hnojiva, která dobře uložíme pro jarní použití. Kontrolujeme stav uložených zelenin a napadené chorobami odstraňujeme. Nejběžnější choroby skladované zeleniny jsou: **plíseň šedá** — vyskytuje se na všech zeleninách. Na listech, plodech i kořenech vytváří husté, vatovité, šedé podhoubí plísně, později se pokrývá šedivou až hnědou vrstvou výtrusů, které se vzduchem přenáší na zdravou zeleninu. **Hnědá hniloba** — nebývá při sklizni často znatelná. Napadá listy košťálovin, které nejprve žloutnou na okrajích, později nervy ztmavnou, listy zcela zežloutnou, jsou průsvitné a mění se v řídkou, zapáchající kaši. **Bílá hniloba** — se objevuje hlavně na kořenové zelenině. Na kořenech tvoří zprvu hustý, bílý povlak plstovitěho podhoubí, později z podhoubí vyrůstají modré až černé polštářkovité hlízenky, na nichž se vytvářejí plodničky houby. **Černá hniloba** mrkve napadá mrkev, petržel a pastinák. Na kořenech se tvoří černé nebo černo-hnědé skvrny, trochu vpadlé, nejčastěji v horní části v okolí srdéčka. **Srdéčková hniloba** celeru se projevuje tím, že lístky srdéčka uhnívají, pleťtva černá, měkne a hníje. **Strupovitost celeru** — napadá celer již na záhoně a ve skladišti se dále šíří.

Květiny

U okrasných keřů odstraňujeme suché a nemocné větve. Prohlédneme na větrných a exponovaných místech stále zelené keře, zvláště rododendrony (pěníšníky), které musí být chráněny proti východním větrům a slunci.

Bramboříky stavíme u okna v chladných místnostech, aby rozkvetla všechna poupata. Pokojové květiny, jako je Azalea, Erica a Bromeliaceae, zaléváme měkkou vodou.

3. TÝDEN

Ovoce

Za mírného počasí pokračujeme v prořezávání ovocných stromů a keřů. Nesmí ovšem mrznout. Za mrazu by v místech, jichž se dotýkala ruka, mohly vzniknout mrazové desky nebo trhliny. Větší rány zahladíme ostrým nožem a zamažeme šťeptařským voskem. Pokud jsme tak neučinili v listopadu, částečně seřízneme stromy, jež hodláme z jara přeroubovat. Teprve před roubováním je seřízneme na patřičném místě. Stromy vysázené na podzim nesmíme přivazovat ke kůlům. To uděláme až v pozdním jaru,

kdy řádně sedne půda. Založené rouby občas prohlédneme. Dbáme, aby písek, v němž jsou založeny, příliš nevysychal. Vysychaly by i rouby. V místnosti nesmí vystoupat teplota, aby nezačaly rouby rašit.

Zelenina

Osiva brukví a hlávkového salátu vyséváme ve druhé polovině ledna. Vypěstujeme sadbu pro urychlení v pařeništi. Osivo kvěťáku vyséváme do misek nebo do truhlíků. Při vzcházení vystavujeme nádoby co nejbližší k světelnému zdroji, aby se rostlinky nevytahovaly. Jestliže jsme si nepostavili pařeniště již na podzim, učiníme tak ihned, jakmile to povětrnostní podmínky dovolí, třeba již v lednu nebo únoru. Zeminu k naplnění truhlíků nebo misek je vhodné několik dnů před výsevem dezinfikovat propařením nebo poprašením některým mořidlem v dávce asi 5 g na 1 m². K naplnění truhlíků nebo misek je nejlepší směs zemin složená ze 2 dílů pařeništní země, 1 dílu rašeliny a 1 dílu písku. Přehazujeme podle možnosti nevyzrálé komposty a přidáváme Thomasovu moučku nebo mletý fosfát. Obstaráme si už nyní dovoz rašeliny nebo průmyslového hnojiva Vitahum, které můžeme uložit na hromadě ve volném prostranství. Déšť ani sníh těmto hmotám neublíží. Je lepší mít je na zahradě před příchodem jara než je shánět později, kdy je těžko dostaneme a také s dovozem jsou obvykle komplikace. U velké části zahrádkářů, kteří nepěstují domácí zvířata, bývá Vitahum často jediným materiálem k založení kompostu. Vždy má být aspoň jeden rok kompostováno, protože někdy obsahuje rostlinám neschůdné hmoty.

Květiny

Neřežeme květiny kvetoucí časně na jaře (*Magnolia*, *Chaenomelis*, *Forstythia Cornus*, *Dentzoa* aj.). Dvoulletky (macešky), pomněnky chráníme chvojím, není-li sněhová pokrývka, aby nezmrzly. Květiny zaléváme jen velmi opatrně, a to po ránu mírně odraženou vodou. Přebytečnou vodu z misek vylejeme. Kaktusy zaléváme nepatrně, pouze tak, aby nepřeschly. Jen ty rostliny, které kvetou, zaléváme více. Všem květinám dopřejeme pokud možno nejvíce světla. Pokud se týče teploty, nejlépe v zimě vyhovuje teplota nižší, než je pokojová, tedy od 10 do 16 stup. Celsia.

4. TÝDEN

Ovoce

Za mírného lednového počasí můžeme začít s průklestem rybízových a angreštových keřů i stromků. Při průklestu zejména dbáme na to, aby keře byly nejdříve zbaveny všech částí, jež jsou napadeny chorobami, dále větví přestárých a všech, které keře zahušťují. U stromkového angreštu zkracujeme všechny jednoleté výhony. Korunky musí zůstat pevné a vzrůstné. Do korunek deštníkovitě převislého tvaru nemohou ani vzduch, ani sluneční paprsky. Takové stromky rodí málo a nekvalitní ovoce a jsou kromě toho velmi často i přes věnovanou péči napadány chorobami. Vedoucí větve angreštu zkracujeme na 6 až 8 pupenů, postranní na 2—3 pupeny. Režeme rouby angreštu pro jarní roubování. Rány na ovocných stromech způsobené okusem zajíců a králíků zmažeme štěpařským voskem a ovážeme tmavou látkou. Prohlížíme úvazky a chrániče kmenů ovocných stromů. Zakoupíme si ochranné postřikovací přípravky (Arborol nebo Arborol AC, Novozir N 50, Polybarit, Nitrosan, Fosfotion, Dykol nebo Lidykol, Sulku nebo Sulikol). Močůvkujeme ovocný sad na sněh, nikoliv na zmrzlou zem. V lednu obvykle upravujeme ovocné mošty, ovocná nebo révová vína. I při nejlepší snaze a vůli se začátečníkovi vždy nepodaří vyrobit ovocné mošty nebo vína dobré jakosti. O vánočních svátcích nebo na silvestra nejčastěji přijdeme na to, že mošty nebo vína nemají požadovanou chuť a kvalitu a je třeba je napravit. K zlepšení jakosti a chuti se nejlépe osvědčilo míchání moštů nebo vín. V tom ovšem je třeba získat vlastní zkušenosti, neboť na to není žádný přesný recept. Výborné jsou např. směsi ovocného vína z červeného a černého rybízu s vínem angreštovým nebo jablečným. V posledních letech zahrádkáři vyrábějí ovocné mošty, zejména jablečné a rybízové. Často se stane, že mošt nebyl řádně sterilován a začne kvasit — pak z něho můžeme vyrobit ovocné víno. Někdy se i starému praktikovi stane, že se mu víno obsahující málo alkoholu začne kazit — ani takové víno nevylejeme, nýbrž je použijeme k výrobě ovocného nebo vinného octa. Nezapomínejme, že sklep, v němž máme víno uložené, musí být udržován v naprosté čistotě. Nezapomínáme na dolévání vína! Víno musíme vždy

uskladňovat v plných sudech nebo demižónech, aby styk se vzduchem byl co nejmenší. K dolévání máme mít ve sklepech dostatečnou zásobu vína.

Zelenina

Je nejvyšší čas na vyvážení pařenišť, pokud se tak již nestalo na podzim. Je-li mimořádně příznivé počasí, můžeme zakládat teplá pařeniště. Záhřevná vrstva (hnůj), listů, organické odpadky, musí být nejméně 60 cm vysoká. Aby řevň vyrašila brzy z jara, musíme ji přikrýt vrstvou řaselin. Pažitku pro rychlení, vyrytou již před mrazy a ponechanou na záhonu, očistíme, trs rozdělíme a dáme do květináče. Umístíme v teple, nejlépe na okně v kuchyni. Podle potřeby sklízíme pór, salát polníček a růžičkovou kapustu. Pór má lepší chuť, je-li přes zimu uchován na záhoně než ve sklepech. Skleniček připravíme pro rychlení. Vyčistíme je a zapálíme sýru dezinfikujeme jeho prostor kyslíčnickem siřičitým. Při dezinfekci nesmějí být ve skleničku žádné rostliny. Záhon, na který budeme sázet celer, poléváme močůvkou.

Květiny

Objednáváme dřeviny, trvalky, skalničky a semena letniček pro jaro. Kontrolujeme hlízy jilín, mečků, begónií. Kontrolujeme prázdné vodní nádrže, není-li v nich sníh nebo voda, které by nádrž poškodily. Zakrýváme je prkny, na něž dáváme silnější vrstvu listů. Pnoucí a otáčivé rostliny (kromě Glycine) částečně seřízíme a vyvážeme. Jestliže to počasí dovolí, upravujeme cesty a zakládáme nové. Nevzhledné svahy přeměníme na hezké alpinum, které na jaře můžeme osázet skalničkami.

Do tepla přenášíme dobře zakořeněné hyacinty, jež mají asi 5 cm dlouhý květný stvol. Zpočátku je stavíme ještě do přitími.

5. TÝDEN

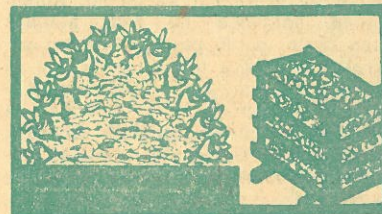
Ovoce

Setřásáme námrazu ze stromů, zejména u peckovin, aby se stromy nerozlámaly. Ze zahrádky odstraníme všechny zbytky po průklestu, aby se nestaly úkrytem pro škůdce. Za suchého počasí stříkáme také Kuprikolem, ale jen v 1procentní koncentraci. Vyšší může být nebezpečná. Kuprikol jako ochranný přípravek proti houbovým chorobám částečně přezimujícím

na kůře stromů je k těmto zimním postřikům používán zatím jen některými odborníky-ovocnáři, výrobce sám jej pro toto použití neuvádí. K zimní péči o ovocný strom nepatří jen chemické postřiky, ale i mnoho obecně zdravotních opatření od shrabování listů napadených strupovitostí, sběru spadných červivých a shnilých plodů až po preventivní boj proti rakovině. Přímá ochrana proti rakovině není. Léčíme správnou agrotechnikou, zejména kypřením půdy, bohatou výživou draslem a opakovanými měďnatými postřiky v době po opadu listů. Napadené větve odřezáváme a spalujeme. Nádory na starším dřevě se vyřezávají do zdravého dřeva a tato místa se dezinfikují roztokem organických barviv, karbolina, popřípadě i octa. Dezinfikujeme i nůž ve formálnínu nebo v plameni před dalším použitím. Rakovina je převážně chorobou jabloní, a proto u nich musíme být zvlášť pozorní.

Zelenina

Černý kořen vyryjeme před mrazy a uložíme ve studeném sklepech do rašeliny. Nemáme-li chladný sklep, je lépe jej nechat na záhoně a přikrýt silnou vrstvou rašeliny. Ve sklepech

prohlédneme uloženou zeleninu. Není-li venku mráz, skládku důkladně větráme. Průvan uskladněné zelenině ani ovoci nevaří.

Květiny

Prohlédneme všechny kryty u růží a ostatních rostlin a poškozené opravíme. Špatně rostoucí konifery (okrasné jehličiny) přihnojujeme kompostem. Můžeme přesazovat okrasné křoviny, neboť zmrzlá půda udržuje důkladný kořenový bal, takže křoviny pak zjara pokračují v normálním růstu. Připravíme si kompost pro přesazování trvalek a výsev letniček.

Květiny, které stojí na chodbě na studené dlažbě, podložíme prkénky. Chyba je zalévat všechny pokojové květiny najednou, abychom to měli odbyto, bez ohledu na to, zda květina zalití potřebuje nebo ne. Pelargonie a hortenzie čistíme, aby nezahnívaly. Hortenzie nesmějí přeschnout a pe-

largonie zase chtějí více sucha. Při větrání chráníme rostliny před průvanem a mrazivým vzduchem tím, že je přemístíme. Pokojevé květiny, jako je Azalea, Erika a Bromeliaceae, zaléváme měkkou vodou. Listovými řízků množíme begónii královskou. Ve skleničku vysejeme osivo stále kvetoucích a hlíznatých begónií.

Ve sklepech překontrolujeme uložené

hlízy mečíků a jiřin. Ty, které začnou hnit nebo plesnivět, odstraníme. Dbáme na to, aby sklep, kde jsou uloženy, byl občas vyvětrán, aby v něm teplota neklesla pod bod mrazu. Jsou to zejména hlízy mečíků, které namrznou, jakmile teplota klesne pod nulu. Dobře se osvědčilo prosypat je suchou rašelinou, která odsaje přebytečnou vlhkost.

U některých druhů pokojových květin pozorujeme v zimním období žloutnutí listů a jejich opadávání. Je to především u těch druhů, které jsou vysoce náročné na světlo a mají veliké listy. Žloutnutí není způsobeno cizopasnými houbami, ale je fyziologické, v důsledku nedostatku světla v krátkém dnu. Proto takové rostliny umístíme vždy nejbližší k oknu.

ÚNOR

ÚNOR

1. TÝDEN

Ovoce

Pro zahrádkáře začíná jaro již v únoru. Práce, které v tomto měsíci zameškáme, již těžko dohoníme. Je samozřejmé, že práce na zahrádce v únoru jsou závislé především na rozmarech počasí. Důkončujeme průklest stromů, hlavně peckovin, pokud denní teploty neklesají pod -6°C . Rány se dobře a rychle hojí. Po průklestu pokračujeme v čistění kmenů — zejména jabloní — od staré borky a mechu speciální škrabkou nebo drátěným kartáčem. Kolem kmene položíme na zem plachtu nebo pytle, popř. papír, abychom se škrabanou borkou mohli spálit a s ní všechny škůdce, kteří ještě přezimovali. V oblastech, kde meruňky a broskvoně trpívají jarními mrazíky, je zvykem natírat je nebo, což je lepší, stříkat vápeným mlékem. Stříkáme nejen kmen, ale i větve v koruně. Zabrání se tak především škodlivému vlivu velkých výkyvů teploty mezi dnem a nocí, a tím praskání kůry a dřeva na kmeni. Postříkáním celého stromu sice nepatrně oddálíme rašení, ale i to může být někdy rozhodující pro příští úrodu. Zkrátíme větve pro jarní přeroubování za kůru. Zanedbané rány po nesprávně odříznutých větvích řezem opravíme a zamažeme štěpařským voskem nebo fermezovou barvou.

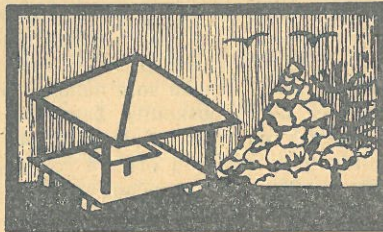
Zelenina

Dokončíme opravu paňeništních oken, opravíme, popřípadě zhotovíme stínovky a přikrývky. V bezmrazé a suché místnosti předklíčujeme na lískách rané brambory. Sklízíme polníček z podzimních výsevů. V únoru začíná sezóna i zelinářům. Dovoluje-li to počasí, můžeme začít přehazovat nevyzrálý kompost a každou vrstvu prosypáváme Thomasovou moučkou nebo mletým fosfátem. Dobře navrstvený kompost se za několik týdnů dobře proleží a později bude vhodným prostředím pro výsadbu

rostlin. Rostliny (okurky, tykev aj.) z kompostu mnoho živin neodeberou a navíc výborně kryjí celou plochu kompostu před slunečním zářením.

Květiny

V okrasné části zahrádky přesazujeme stromy a keře se zmrzlým obalem. Stále zelené rostliny napadené puklicí stříkáme 0,3procentním Fosfotionem. V případě, že napadlo hodně sněhu, nezapomeneme jej setřást i z jehličnanů a okrasných keřů, zejména z tavolníků (Spiraea) a pámelníku (Symphoricarpos), jejichž větve bývají sněhem nejen stlačeny až k zemi, ale velmi často i polámané. Uděláme dobře, když v blízkosti těchto keřů umístíme krmitko

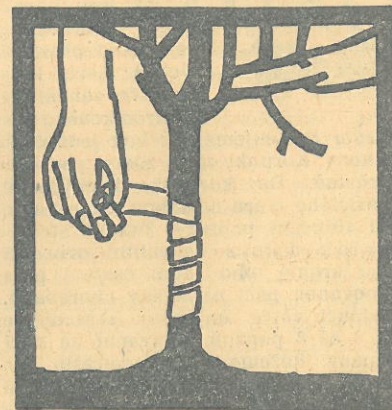

pro ptáky. Pamatujeme ovšem nejen na krmení, ale i na vlažnou vodu, aspoň v bezmrazých dnech. Hlízy begónií klademe do bedniček s pískem a kompostem, přikryjeme mechem, uložíme v teplé místnosti a mírně zavlažujeme. Začneme řízkovat květiny, jako Pelargonie, Fuchsie, Tradescantia (podeňka), Scinampus, Hedera (břečťan) aj. Připravíme si přisetím dobře prolezelou kompostní zem pro výsadbu letniček a pro přesazení některých pokojových květin.

2. TÝDEN

Ovoce

Poranění kmene a rány na ovocných stromech způsobené okusem zajíců a králíků zamažeme štěpařským voskem a ovážeme tmavou látkou. Na zimu v krajích, kde často

trpí ovocné stromy mrazovými trhlinami, chráníme kmen špatnými vodiči tepla — lepenkou, prkénky apod. Prohlédneme oplocení zahrádky, aby na stromech nevznikly škody okusem. Také prohlédneme chrániče kmenů ovocných stromů. Papírové obaly roztrhané větrem opravíme. K ochraně ovocných stromků v neoplocených zahrádkách zcela postačí novinový nebo jiný papír. Chemický přípravek Karnofer k natírání kmenů ovocných stromů se plně neosvědčil, používá se jen pro jehličnany. Odstraníme výhony vyrůstající na kmeni nebo z podnože na kořenovém krčku u švestek, sliv, renklód. Řežeme roubu jádrovin pro předjarní roubování nebo přeroubování. Nepodařilo-li se nám po prvním stáčení upravit chuťově dobré ovocné nebo révové víno, pokusíme se o úpravu přislazením cukrem.

Zelenina

Záhony, které jsme nepohnojili na podzim, pohnojíme kompostem. Umístíme kořeny reveně v teplém sklepech do vlhké rašeliny, aby se brzy zjara vyvinuly řapíky. K rychlení připravíme kořeny čekanky tak, že je uložíme ve sklepech svisle do písku a na ně pak navrstíme ještě asi 10 cm silnou vrstvu písku, kterou budou pupeny prorůstat. K obohacení stravy vitamínem C a minerálními látkami můžeme pěstovat mezi okny nebo

v kuchyni před oknem zelené natě zelenin. Je to především petržel, jejíž slabší nebo rozvětvené kořeny zasadíme po několika do květináčů tak, aby hlava kořene byla v úrovni povrchu země. U tlustých kořenů petržele odřízneme kořeny asi 5 cm od krčku, kořeny upotřebíme v kuchyni a odříznuté části s krčkem a hlavičkou postavíme těsně vedle sebe do širší misky nebo sklenice, zalijeme vodou a podle potřeby během zimy vodu doléváme. Stejným způsobem rychlíme celer. K rychlení používáme malé bulvičky. K výsadbě jsou vhodné větší misky a širší, mělké květináče. Jestliže není půda umrzlá, vyjmeme ze záhonu dvouleté trsy pažitky určené k přirychlení. Rozdělíme je na několik menších a nasázíme je do květináčů nebo truhlíků. Cibuli rychlíme buď z malých cibulek přímo z výsevu, nebo z přerostlých sazeniček a z rašící cibule. Cibule vysadíme hustě do květináče nebo do misky tak, aby její krček byl zakryt centimetrovou vrstvou zeminy.

Květiny

Zivé ploty z křovin můžeme sestříhnout, ne však z jehličin, protože ty sestřiháváme v srpnu. Při oblevě zaléváme stále zelené rostliny. Není-li zamrzlá zem, zryjeme nevyhovující trávníkové plochy, aby zem do nového výsevu řádně sedla. Při rytí vybíráme plevele. Ve sklepě překontrolujeme uložené hlízy jilín a mečíků. Ty, které hnijí nebo zplesnivěly, odstraníme. Dbáme, aby sklep, kde jsou uloženy, byl občas vyvětrán, ale aby v něm po celou zimu neklesla teplota pod bod mrazu, neboť zejména hlízy mečíků již při slabém mrazíku namrznou. Pelargónie i jiné pokojové květiny přesazujeme do vhodných květináčů a připravených zemín. Začínáme zvyšovat závlivku a dáváme květiny ke světlu, aby rašící výhony byly pevné.

3. TÝDEN

Ovoce

Ke konci měsíce si především všimáme ovocných stromů. I těch se týká přísloví: »Kam nemůže slunce, tam chodí lékař.« Proto koruny ovocných stromů všech tvarů jsme prosvětli (průklest). I když při průklestu platí všeobecné zásady, že je třeba vyřezat všechny větve suché a rostoucí kolmo vzhůru, které zahušťují korunu, že je třeba vyřezat všechny větve, které se křížují anebo rostou dovnitř koruny, nelze dát na průklest jednoznačný recept. K tomu je třeba také myslet na stejnoměrnost tvaru koruny a nebojácnosti, která brání tu nebo onu větev užít. Proto ještě je čas prohlédnout

již případně udělaný průklest a nebat se na tlusté větve použít pořádné pily. Větev uřízneme poněkud dále a pak teprve odřízneme jemnější zahradnickou pilkou zbylý pahýl na tzv. větevní kroužek. Větší rány zhladíme nožem a zamažeme štěpařským voskem. Rány se v této době rychle hojí. Zkracujeme loňské výhony maliníku a ostružníku asi o 20 cm. Je-li klidno a nemrzne, provedeme postřik stromů proti chorobám a škůdcům. Střikáme třiprocentním roztokem Arborolu nebo Arborolu AC nebo jednoprocenním Nitrosanem. Výhony na podzim vysázených stromků zkrátíme až o dvě třetiny. Začínáme s řezem révy vinné. Řez je každoročně nutný, aby chom dosáhli co největší úrody velkých hroznů. Způsobí řezu révy vinné je několik. Nejčastější jsou: řez na hlavu, řez na kordón a řez rýnsko-hesenský. Při řezu na hlavu stálým zkracováním výhonů vzniká kmen 10 až 15 cm vysoký, s krátkými rameny. Po obvodu hlavy se jednoleté výhony zkracují na čípky, jichž je 5 až 6. Rozhodneme-li se pro řez na kordón, vytvoříme ze středního silného výhonu na 30 cm vysokém kmeni vodorovně zahnutý a přivázaný kordón se 4 až 6 očky. Tento řez je oblíbený zejména u zahrádkářů. Při rýnsko-hesenském vedení ponecháme kmen asi 65 cm vysoký, na vrcholu s tažněm, který hned vyvážeme na vodorovný drát. Nad ním má být nataženo dvoudrátí, které později slouží k provlékání a prostrkování nových letorostů. Odřezané révy hned po řezu révy odkládáme a spalíme.

Zelenina

Připravíme materiál pro založení pařeniště (hnůj — koňský, slepičí, holubí nebo jiný, slámu, listí). Materiál provlhčíme, promícháme, navезeme do pařeniště, stejnoměrně rozložíme a ušlapeme. Zvenku obložíme pařeniště listím, slámou — materiál prolijeme teplou vodou a přikryjeme okny a rohožemi. Po 3 až 5 dnech mírně přišlapeme, urovnáme a nanášíme zeminu. Trsy pažitky vysadíme do květináčů a v teple rychlíme. Na sklízíme podle teploty umístění za 3 až 5 týdnů. Kopr řídce vyséváme do květináčů nebo hlubších misek. K dobrému vývoji potřebuje hodně světla a teplotu kolem 15 až 18 °C. Sklízí se za 4 až 6 týdnů po výsevu, když dorostl výšky asi 12 cm.

Květiny

Za bezmrazého dne zmlazujeme staré keřové parkové růže. Staré výhony odstraníme a místo nich ponecháme jednoleté silné výhony. Na trávník, kde se objevil mech, rozhazujeme vápenný prach. Vyséváme hořce. Oseté misky vyneseme do zahrádky. Pokud máme ještě v tmavé místnosti

hyacinty, tulipány, narcisy k rychlení — přeneseme je do tepla. Jsou již dobře prokořeněné a mezi vyrážejícími listy cibule se ukazuje květní stvol. Než květní stvol vyroste nad listy, je nutné zastínění, nejlépe prázdným květináčem, jímž přiklopíme rychlenou květinu. Jakmile květní stvol dorůstá dna převráceného květináče, odstra-

níme jej. Nezapomeňme na patřičnou závlivku. Hyacinty, tulipány, narcisy, které již odkvetly, stavíme někde do sucha a do chladna, listy nezkracujeme. Pokojová lipka nám bude vděčná za občasné jemné porosení. Rovněž myrta a Asparagus sprengeri. Cibule Amaryllisu začínáme přihnojovat, jestliže jsme je po odkvetu nepřesadili. Chceme-li sami pěstovat hlíznaté, velkokvěté begónie, kláde me jejich hlízy do bedniček nebo kameninových misek, vyplněných směsí písku a rašeliny nebo dobré listovky. Hlízy ponoříme jen tak, aby jejich nejhorší část se zakládá klíčků byla obnažena. Vždy po několika dnech je zavlažíme dešťovou vodou. Pupeny na hlízách začnou rašit brzy. Bedničky nebo misky s hlízami begónií umísťujeme vždy k oknu, aby mladé rostlinky měly dostatek světla.

4. TÝDEN

Ovoce

V této době zpravidla nastává tání. Je to signál ohlašující příchod jara. Ovocné stromy i keře potřebují k růstu a dobré plodnosti výživu. Zatím jsme ve výživě půdy ztuhlé mrazem odkázáni jen na rozhození vápna, Thomasovy moučky, vápnodusíku, kompostu, na rozvoz ředěné močůvky a na vyhrabání mechu a lišejníků z trávy. To vše na celé ploše zahradnické půdy. Za jednotku ovocnářské ekonomie nepovažujeme totiž jen jednotlivý strom, ale celou plochu sadu, ať jde o více arů nebo jen několik desítek metrů. Dnes již nepočítáme s plodností na strom, ale s výnosem celé plochy obdělávané půdy, tedy souhrnu obvyklých tří kultur, budoucí hlavní kultury ovocných stromů, zatímki mezikultury, včetně, angreštů, rybízů a stále podkultury zeleniny, jahodníku, květin a trávy. Výnosný význam jednotlivých kultur se mění stářím sadu. Závěrečnou fází je ovocná výsadba, doprovázená trávním porostem, který má výnosový význam

jako zásobárna organického, humusového hnojiva. Humus považujeme za zdroj dusíku. Aby se však stal pro rostliny stravitelný, musí být zpracován půdními bakteriemi. Půda zatím není schopna vytvořit touto cestou dostatečné množství dusíku. Dodáváme proto půdě polotovary ve formě průmyslových dusíkatých hnojiv. Dusíkem zásobujeme půdu jen v první polovině roku. Zahradnické půdě je třeba podle dosavadních zkušeností dodat na 1 ar ze základních živin 1,5 kg dusíku, 1,20 kg kyseliny fosforečné a 2 kg drasla v čistých živinách. K hnojení v zahrádkách se osvědčuje kombinované hnojivo Cererit, které obsahuje i větší množství hořčíku, vápna, síry a stopové prvky — mangan, bór, molybden, zinek a měď.

Jakmile půda rozmrzne, ihned vysazujeme ovocné dřeviny do dřívě vykopaných jam, třeba již začátkem března. Pro první výsadby platí pravidlo: Čím dřívě — tím lépe.

Ve skleníčku můžeme roubovat stromkový angrešt a rybíz.

Založené rouby ovocných dřevin prohlédneme, po-

někud povytáhneme, aby nezačaly předčasně rašit. Hmotu, ve které byly uloženy, nenecháme zaschnout.

Prohlédneme stratifikovaná semena ovocných dřevin, které budeme v březnu vysévat.

Při snímání a pálení lapacích pásů se snažíme chránit užitečný hmyz (sluněčka). Ve sklepech, kde máme uložené ovoce, dbáme, aby byla dostatečně nízká teplota (nejlépe 2 až 5°C) a současně dostatečná vzdušná vlhkost. Je-li vlhkost nízká (sklepy s betonovou podlahou nebo sklepy s procházejícím potrubím ústředního topení), musíme podlahu ve sklepech občas pokropit vodou.

Zelenina

Ve skleníčku vyséváme všechny rané košťaloviny. Za zvláště příznivého počasí, je-li půda již poněkud proschlá, vyséváme na záhony špenát, salát, petržel, karotku a cibuli, abychom dosáhli velikosti a jakosti. Neškodí, když po vysetí napadne ještě sníh a půda mírně zmrzne. Podle počasí vysazujeme do pařeniště hlávkový salát (Roudnický, Böttnerův nebo Stupický), mezi řádky vysejeme ředkvičku.

Vyseté truhlíčky s hlávkovým salátem a kedlubny, které máme za oknem v domácnosti, stavíme na plné světlo a za slunečného, teplého počasí je vyneseme ven na chráněné

místo, třeba jen na hodinu. Pro výpěstování sazenic vyséváme do truhlíček: raný kvěťák, rané zelí, celer a artyčoky.

Květiny

Po rozmrznutí vápnité půdy pod korunami okrasných dřevin s výjimkou těch, které vyžadují kyselou půdní reakci, jsou to především rododendrony a azalky. Jestliže se tak nestalo již na podzim, obryjeme všechny okrasné dřeviny. Trávníkové plochy i cesty vyhrábeme. Vyhrabaného listí i zaschlé trávy a mechu použijeme k zakládání pařenišť. Z okrasných dřevin, které chceme rozmnožit, si včas narežeme vyzrálé řízky, které do doby výsadby zakládáme navazkované v zahrádce nebo v chladném sklepech ve vlhkém písku. Pro nové výsadby vykopeme jámy. Rigolováním do hloubky 60 cm připravíme záhony pro výsadbu trvalek. Trvalkové záhony, které jsme přikryli před zimními holomrazy, odkryjeme zatím jen v místech, kde jsou vysázeny časně kvetoucí rostliny — laďoňky, podléšky, čemeřice, hlávkové jarní, sněženky aj.

Řízkováním množíme rozmarýn, myrtu, pokojovou lipku, mučenku, rozřezáním listových čepelí begónii královskou. Dělením množíme Nephrolepis, Sansivieru, Chlorophytum a další. Vyséváme petúnie, begónie hlízkaté i stále kvetoucí (Semperflorens).

BŘEZEN

BŘEZEN

Do předjarních plískanic zasvítl slunce a řeka nese na vlnách ledy. Tu a tam už nesměle vykukuje tráva, první jarní květiny se začínají rozvíjet a vzduch už pomalu začíná vonět jarem. Rána jsou ještě-

tě mlhavá, ale lidé za poledne už dychtivě nastavují tvář slunci. Jak by ne. Máme už začátek března a pro nás zahrádkáře začíná opravdové jaro a s ním hodně starostí a práce na zahrádce.

1. TÝDEN

Ovoce

Kolem ovocných stromů rozhrneme přihrnutou zem, uděláme misku a nasteleme ji rašelinou nebo jinou vhodnou hmotou, abychom už od jara zabraňovali zbytečnému vypařování vláhy. Rozhrneme také nakopčené keře bobulovin a vinné révy. Modré peckoviny, popřípadě i meruňky, můžeme již nyní přeroubovat. Pěstitel, jenž má na zahradě květopase jabloňového, včas odstraní z kmenů

lapací pásy, které spálí, čímž zničí přezimující brouky tohoto škůdce. Za teplých jarních dnů brouci totiž opouštějí své úkryty a rozlézají se po stromě, kde již někdy koncem března kladou vajíčka do pupenů. V tomto období je možno úspěšně brouky hubit postřikem — přípravkem Lidykol v koncentraci 0,4% nebo 0,4% Dykolem. Nezapomeneme na pěstovaný jahodník, který začíná poměrně brzy rašit. Byl-li na zimu přikryt — což je v oblastech, kde nebývá v zimě dost sněhu, a proto rostlinám hrozí vymrznutí — odstraníme hmoty, kterými byly rostliny přikryty, a dáme je na kompost (listí nebo sláma) nebo je spálíme (chvojí). Pak opatrně odstraníme staré hnědé listí. K rostlinám, které mají vysoko krček, je třeba přisypat zeminu z kompostu. Řádky jahodníku přikypříme a přihnojíme 2 kg superfosfátu nebo 4,5 kg Cereritu na 1 ar. Při přihnojování dáváme pozor, aby se hnojivo nedostalo mezi srdíčka.

Ještě před rašením pupenů shrabeme a zkompostujeme spadané listí. Není dobře je spalovat, i když jde o listy napadené strupovitostí, protože v hromadě kompostu se listí zaparí a zárodky strupovitosti, výtrusy parazitické houby *Fusicladium dentriticum*, se zničí. Sebereme spadané monilózní plody a setřeseme mumifikované plody přilnuté k větvím.

Zelenina

Není-li půda vlhká a lepivá, zryjeme ji nebo záhony zryté na podzim upravíme pro cibuli, aby do setí půda ulehla. Také cibuli sazeče a šalotce vysazované v ní se daří. Sazečku sázíme na vzdálenost 8—10 cm, řádky musí být od sebe vzdáleny 20—22 cm. Cibulky nesázíme do velké hloubky, nýbrž jen tak, aby jejich špičky byly právě v úrovni půdy. Je samozřejmé, že cibule ze sazečky dřívě vyspívá a také výnosy jsou mnohem vyšší než u cibule ze semen. K přihnojení se

osvědčil zralý kompost. Nyní můžeme rozdělit a rozsázet pažitku — výhodnější je to ale na podzim. Při přesazování pažitky promísíme zem s trochou sazí. Přezimovanou kadeřavou kapustu můžeme ještě využít, necháme-li košťály v zemi. Mladé výhonky, které z košťálů vyrážejí, můžeme v domácnosti využít jako růžičkovou kapustu. Zakládáme pařeniště pro předpěstování raných zelenin. Vyséváme do nich osivo raného zelí, kedluben, květáku, hlávkové kapusty, hlávkového salátu, novozélandského špenátu, póru, majoránky, papriky a rajčat. Osivo vyséváme nahusto buď volným rozhozem, nebo do řádků. Po vzejití pak přepichujeme košťáloviny na vzdálenost 3 cm v řádcích, řádky jsou vzdálené 4,5 cm. Rajčata přepichujeme na větší vzdálenost. Celer přepichujeme v březnu, obvykle již podruhé. Jestliže jsme na podzim nenasázeli česnek — je vhodná doba k vysazení stroužků.

Květiny

Okrasné keře i stromy s velkým zmrzlým balem půdy můžeme přesazovat na jiné, vhodnější místo. Režeme a v živých plotech tvarujeme okrasné keře kvetoucí na mladém dřevě — ptačí zob (Ligustrum). Nesmíme v této době zkracovat keře šeríku, zlatic, kaliny, tavolníků a jiných dřevů, protože u nich se vyvíjejí květy na loňském dřevě. Trvalkové záhony a mladé výsadby křovin pohnojíme kompostem.

2. TÝDEN

Ovoce

Ovocné stromy pohnojíme dusíkatými hnojivy, a jestliže jsme nehnójili na podzim, rozhodíme nejméně do šíře obvodu koruny také hnojiva fosforečná a draselná. Nemůžeme-li si jednotlivá hnojiva opatřit, hnojíme citramfoskou nebo Cereritem. Stromy zaměřené červcem San José stříkáme organofosfáty (Oleoakaratton 10). Proti kadeřavosti révy vinné postříkujeme sírnatými přípravky — Polybarit. Jestliže broskvoně trpěly loňského roku kadeřavostí listů, můžeme už nyní provést postřik Polybaritem nebo Sulkou. Pokročil-li vývoj jabloní už natolik, že špičky listových pupenů jsou již zelené, je možno stříkat sírnatými přípravky Polybaritem nebo Sulkou proti padlí jablonoému. Jarní přihnojení révy vinné v březnu je zcela nezbytné, nebylo-li provedeno na podzim, což je správnější. Nesmíme zapomenout, že réva vinná má značné nároky na výživu. Draslem a fosforem hnojíme révu při obrývání keřů na podzim, kdežto první dávkou dusíku hnojíme na jaře při prvním kypření v březnu, druhou dávkou v době květu. Vyséváme stra-

tifikovaná semena. Jádra jabloní a hrušní mohou vyklíčit i po dvou letech dobré uskladnění, pecky a skořápkaté plody si podržují klíčivost jen rok. Pecky a ořechy je nejlépe vysévat hned po sklizni. Útle klíčící jádra jabloní a hrušní vyséváme raději na jaře, abychom předešli zaplevelení, dusicímu škraloupu i pozerku myši. Po jarním oschnutí půdy vyséváme stratifikovaná semena buď přímo na stanoviště — zejména ořechy, meruňky, třešně — nebo na školovací záhony do takové hloubky, aby byla kryta jednoduchou až dvojnásobnou vrstvou půdy, než jaký je průměr semene. Na poloze nezáleží. Místa a řady výsevů označíme kolíčky. Pokud jsme na podzim ovocné stromy nehnójili Thomasovou moučkou, které je pro zahrádkáře stále nedostatek, je právě čas k pohnojení superfosfátem 2 kg/ar a 40% draselnou solí 2,5 kg/ar. Množíme kdouloně, rybíz, angrešty, lísky, ostružiny hřížením obyčejným paprskovým.

Zelenina

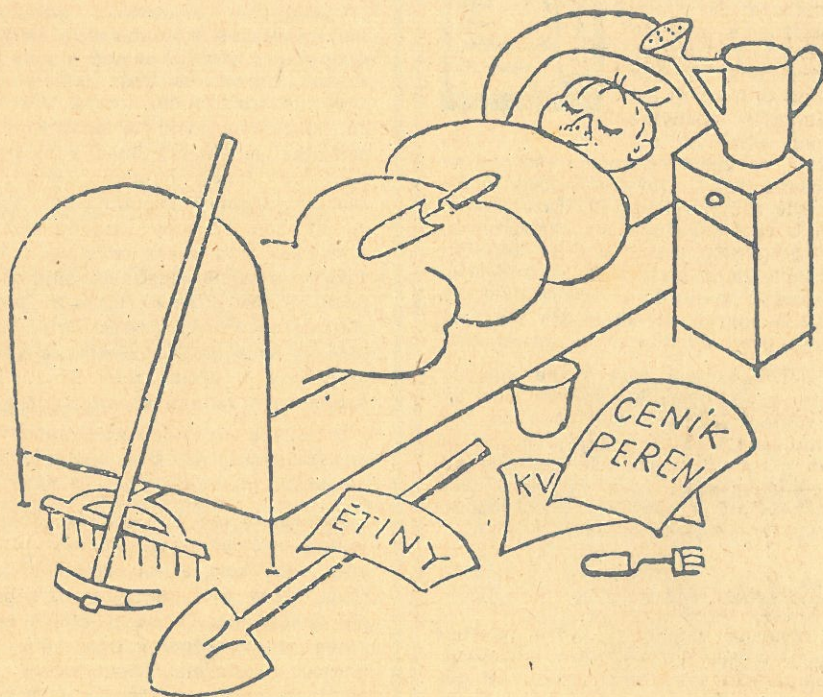
Záhony se špenátem vysetým na podzim zkyplíme. Na dobře připravené a upravené záhony vyséváme špenát, mrkev, petržel a hrách. Je-li obzvláště počasí, sázíme rané brambory. Mrkev klíčí velmi pomalu, obvykle až po třech týdnech. Řádky mají být od

sebe vzdáleny 20 cm, u hrachu 30 cm. Chceme-li mít silnou sadbu pro rychlení a nejranější výsadby, balíčujeme ji nebo hrnkujeme. Pokud jsme na podzim nenasázeli česnek, můžeme tak učinit ještě nyní. Musíme se však smířit s tím, že sklizeň bude asi o třetinu nižší než z podzimní výsadby.

Květiny

V místech, kde byl nedostatek vodních srážek, důkladně zalejemé Jehličnaté stromy a hlavně pěnišníky — rododendrony. Pročistíme a prostříháme keře popínavých okrasných rostlin, hlavně Vistarie a Česminu (Mahonie). Nyní již vidíme, které části zůstaly živé a které spálil mráz. Podle potřeby vysázíme okrasné dřeviny. Všechny okrasné keře pohnojíme síranem draselným a superfosfátem, a to ve stejném vzájemném poměru.

Odkvetlé cibulovité rostliny z květináčů po zaschnutí vysazujeme do volné půdy. Přesázené rostliny chráníme před slunečnými paprsky. Je nevhodnější doba k přesazování a řízkování pokojových okrasných květin. Pro přesazení nevolíme nikdy zbytečně veliké květináče, nýbrž jen o trochu větší a před přesazením je necháme asi 10 minut ponořeny ve

Kresba JOSEF ČAPEK

vodě, aby vodou zcela natáhly. Řízkuje se Tradescantie (podenky), které přes dlouhou zimu proschly a jen na koncích zůstaly zelené. Klívie, které obvykle v tuto dobu vyrážejí květné stvolky, ovšem nepřesazujeme, ale pamatujeme na vydatnější zalivku.

3. TÝDEN

Ovoce

Zimní postřiky je možno dokončit ještě nyní. Jestliže jsme si na podzim založili broskvoně pro jarní výsadbu, která je pro ně i ostatní peckoviny spolehlivější na jaře, je nevhodnější doba k výsazení právě teď. Na výsazených stromcích provedeme výchovný řez. Letorosty zkrátíme a místa řezu ošetříme štěpařským voskem, abychom snížili výpar vody. Vysázené stromky hodně zalejeme. Školkujeme loňské semenáče, které budeme v létě letošního nebo příštího roku očkovat na kořenový krček nebo které vypěstujeme až do vyšší korunky, v nichž je budeme roubovat. Na čípek seřízíme podnože očkované loňské léto na krček. Čípky jsou 6 až 10 cm dlouhé pahýlek nad vsazeným očkem, na němž vyřízneme všechna založená očka. Obvykle nožem odřízneme z čípku kůru. Při řezu angreštu a rybízů každoročně odstraňujeme část starého dřeva, aby se keře postupně zmlazovaly. Nezapomeneme na výsadbu maliníku a ostružiníku. Rybíz a angrešt stříkáme 3% Polybaritem proti předčasnému opadu listů.

Jarní hnojení révy vinné kompostem nebo chlévským hnojem musí být vydatné. Počítáme s dávkou asi 5 g hnoje na 1 ar. Hněj upravíme aspoň 25 cm do hloubky. Uhnílé kůly vyměníme, opravíme a vypneme uvolněné dráty, k nimž vyvážeme vedoucí ramena nebo tažné révy.

Zelenina

Semena zelenin i květin můžeme připravit Heryl. Je pro tato semena daleko výhodnější než dosud užívaná rtuťnatá mořidla, neboť nepoškozuje klíčivost. Lze jím mořit i do zásoby, což se osvědčuje hlavně

u hrachu, který, je-li namořen Herylem, netrpí skládkovými chorobami. Dávka mořidla je 0,3 až 0,8 g na 100 gramů semene. Vyséváme semeno póru do studeného pařeniště do řádků 20 cm. Po vzejtí ho vyjednotíme na vzdálenost 10 cm. Vypěstované sazenice přesazujeme v červnu až červenci poměrně hluboko, 10 až 15 cm, aby narostly pěkné, dlouhé dužnaté póry. Řádky mají být od sebe vzdálené 20 až 30 cm a sazenice v řádkách mají být od sebe vzdálené 10 cm. Vysazujeme do brázdíček. Vyséváme semeno košťáloviny pr. pozdější výsadbu. Při vysévání semene zelí, brukve, kapusty a květáku dbáme, abychom je vyseli na chráněném místě, nikoliv tam, kde loni byly vysázeny košťáloviny. Loňské košťály od zelí, kapusty a květáku můžeme odstranit ze záhonů později; po prochnutí je spálíme.

Květiny

Ve skalce opatrně vyčistíme prostory mezi kameny a odplevelíme. Doplníme chybějící splavenou zeminu. Při tom se řídíme požadavky druhu rostliny, nesmíme všude dávat listovku. U vysokohorských druhů vápnomilných by to vedlo k jejich nežádoucímu růstu!

4. TÝDEN

Ovoce

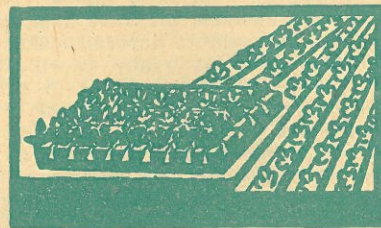
Vysazujeme broskvoně, meruňky, vlašský ořešák a vinnou révu. Ořešák sázíme na vyložené suché stanoviště a pamatujeme, že bude jednou mít mohutně rozloženou korunu. Částečně odkryjeme přikryté broskvoně a meruňky. Je vhodná doba k ošetření maliníku. Jejich pupeny, které nezachly, začínají pomalu rašit. Vidíme již, kam až konec výhonu zaschl, a všechny tyto konce odřízneme. Vyřezeme u země staré, již odplozené pruty, slabé pruty a také ty, které mají na sobě nádory bejlomorek, protože by se v době vegetace za větru přelámaly, a kromě toho dávají jen malou nebo žádnou úrodu plodů.

V teplých oblastech zkracujeme na nejspodnější 2 až 3 pupeny pro vypěstování plodného dřeva.

Po organickém hnojení révy dohnojujeme průmyslovými hnojivy (dusíkem, draslíkem a fosforem). Přitom révu, která byla na zimu přikopčena, odkopčíme. Při jarní výživě révy vinné nezapomínáme především na hnojení dusíkem. Připomínáme, že dusíkatá hnojiva je třeba z větší části zapravit do půdy před začátkem rašení a zbytek po odkvětu.

Zelenina

Dovolí-li nám to počasí, můžeme vysazovat sazenice brukví, kapusty, květáku a raného zelí. Když jsme si je nevypěstovali sami, jsou v této době již k dostání v zahradnictví. Na okraje záhonů, kam později vysázíme okurky, můžeme vysadit do dvou řad hlávkový salát nebo rané brukve. Ne-

musíme mít strach, že salát zmrzne. Jakmile se ujme, snese až -5°C . Než se potom okurky rozrostou, salát nebo brukve sklídíme. Stejným způsobem můžeme využít i záhonu, na který máme v úmyslu vysadit později celer. V tom případě necháme jednu řadu volnou, pak vysadíme jednu řadu hlávkového salátu, a tak pokračujeme.

Vysazujeme vytrvalé zeleniny — křeh, chřest a reveň. Sklízíme polníček. Dokončíme výsadbu cibule sazečky, šalotky a česneku.

Do hrníčků vyséváme okurky: jedinečná raná, Židovická produkta, Reforma. Hrníčky zapouštíme do pařeniště a postupně přispíváme zemi.

Květiny

Mechovitý trávník dobře vyhrabeme železnými hráběmi a poprášíme káinitem. Prázdná místa dosejeme v dubnu. Také pro založení nového trávníku nyní zryjeme nebo zkypříme půdu, aby do výsevu sesedla. Musíme půdu rýt už nyní, před výsevem ji zvalíme. V měkké půdě semeno špatně klíčí. Skupiny okrasných dřevin a květin vysázené na podzim nyní zkypříme a ošetříme, popřípadě dosadíme. Záhony trvale kypříme, až začnou rostliny poněkud rašit. Kypříme opatrně, abychom nepoškodily rašící výhonky. Po zkypření půdy přikryjeme zetlelým hnojem nebo kompostem, který při dalším okopávání vpravíme do půdy.

Pozornost věnujeme skalce, na které začínají kvést čemeřice, sněženy, bledule, ladoňky, šafrány i flaky, často i botanické tulipány. Doplníme chybějící splavenou zeminu. Odumřelé rostliny odstraníme a na jejich místa vysázíme nové nebo oddělky jiných alpiek.

1. TÝDEN

Ovoce

Do záhonů zlepšených rašelinou sázíme připravené řízky rybízu anebo i jiných dřevin. Zdřevnatělé řízky jednoletých výhonů, asi 20 cm dlouhé, zapichujeme svisle do země tak hluboko, aby jen poslední vrchní výhon byl nadzemní.

Výsadby jahodníku hnojíme síranem amonným, plečkujeme a okopáváme. Zmlazujeme koruny ovocných stromů. Jabloně, švestky, třešně a ostatní druhy ovocných stromů nezapomeneme, pokud je ještě čas, postříkat chlorovanými uhlovodíky (Dykol, Lidýkol) nebo organofosfáty (Fosfoton) proti housenkám píďalky podzimní, která vykusuje pupeny, později květy a listy.

Zelenina

Nezapomeneme na pěstování kuchyňského koření. Fenýkl obecný můžeme s úspěchem pěstovat pouze v nejlepších zahradnických půdách v nejteplejších oblastech. Množíme jej semenem, vlastně plody, které vyséváme do dobře propracované a vyhnojené půdy, do řádků vzdálených 60 až 70 centimetrů. Vyséváme do rýh od konce března do konce dubna. Po vzejití jednotlivé na vzdálenost 12 až 16 centimetrů. Během vegetačního období občas prokypříme půdu, přitom ničíme plevel. V prvním roce vyvinou rostliny zpravidla přizemní listové růžice, často i květné lodyhy, které dávají nízké výnosy. V podzimu je přihneme a tím chráníme před holomrazy. Druhým rokem rostliny vykvétají postupně v létě a obvykle v září dozrávají plody — dvouočky, které podle stupně dozrávání sklízíme.

Anýz vyžaduje lehké hlinitopísčité půdy, bohaté na humus, s dostatečnou vláhou. Osivo vyséváme v březnu až dubnu do řádků vzdálených asi 30 centimetrů. Vyséváme řidčeji, takže vzešlý výsev nemusíme jednotlivit. Vzdálenost v řádcích má být 10 až 14 centimetrů. Obdělávání spočívá v kypření a pletí. Již v letních měsících dozrávají plody v okolících. Sklízíme postupně dozrávající okolíky.

Korlandr setý se v nárocích na půdní a klimatické podmínky od předešle uvedených neliší. Kulovitě tvarované dvounažky se vysévají na jaře — v březnu nebo dubnu — do

řádek vzdálených 20 až 30 centimetrů. Příliš husté výsevy jednotlivé na 3 až 4 centimetry. Někteří pěstitelé doporučují podzimní výsevy.

Záhony se špenátem vysetým na podzim zkypříme. Vyséváme mangold a pastinák do sponu asi 30×40 cm. Půda musí být živná a dobře hnojená.

Květiny

Staré mohutné trsy perěn můžeme nyní rozdělit a rozsázet, jako například floxy, astry, delphinia, Achilleum, rudbekije, velkokvěté kopretiny aj. Na cesty navezeme čerstvý písek, až když máme řádně ošetřeny travníky. Je čas na řez růží. Sazenice okrasných dřevin nevysazujeme pouze do svých zahrádek. Pamatuje se na krásu a pěkný vzhled našich obcí. Vypěstované okrasné dřeviny nabídneme MNV. Zbude po nás živá památka třeba i na staletí. Nesmíme dopustit, aby stále ubývalo krásných lip, kaštanů, dubů, topolů a jiných stromů. Nezapomeneme ovšem na mnoho dalších dřevin, zvláště ne na okrasné křoviny. Budeme nápomocni při zakládání parčíků a při celkových úpravách obcí, kde máme zahrádku.

Pokojevým květinám, které nepřesazujeme, odstraníme co nejvíce vrchní země, přitom dáváme pozor, abychom nepoškodili kořeny, a nahradíme ji dobrým hutným a vysoce výživným zhumusovatělm kompostem. Aucuby, oleandry, vavříny před přesazením částečně seřízneme.

2. TÝDEN

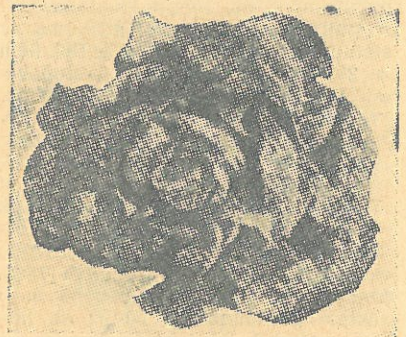
Ovoce

Ukončíme práce započaté v březnu. Broskvoně a mandloně stříkáme před rašením 2% bordóskou jíchou nebo 3% Polybaritem — proti kadeřavosti a suché skvrnitosti. V prvním roce po výsadbě vyštípeme stromkům, hlavně jádrovinám, poupata, jestliže se nějaká objeví. Plodnost v prvním roce by oslabil růst stromků. Přitom je vhodné vyštípnout stromkům ve stáří do tří let po výsadbě všechny kratičké letorosty, z nichž by vyrostly konkurenční výhony. Vysazu-

jeme vlnnou révu. Zakořeněné řízky zakládáme do zkyplé půdy až po vrchol. Vysazujeme jahodník, hlavně odrůdy stápleplodící. Sklizeň odrůd jednou plodících z jarní výsadby je malá, práce s ošetřením náročná, proto raději doporučujeme letní výsadbu, koncem července a začátkem srpna, která v příštím roce dá nejlepší výnosy. Je však již dnes třeba pamatovat na letní výsadbu přípravou pozemku, nejlépe vysazením raných brambor nebo rané zeleniny, jejichž pěstování zajišťuje dobrou připravenost a bezplevelnost půdy. Před výsadbou se doporučuje zapravit do půdy Gamacid proti ponravám a drátovcům.

Zelenina

Plochu v pařeništích nenecháme volnou ani den; ihned po výsadbě sazenic nebo později po sklizni rychlené zeleniny vysazujeme nebo vyséváme další plodiny. Pro pozdější rychlení vyséváme melouny, okurky pařeništních odrůd, začátkem dubna i lilek jedlý. Jednoduchým způsobem rychlíme reveň. Na trsy poklopíme starou bednu nebo sud a obložíme silnější vrstvou teplého hnoje. Teplota brzy podníť rostliny k vyrašení. Pro přirychlení hlávkového salátu použijeme plastické hmoty. Nad pěstovanými rostlinami chřestu upravíme 15 až 20 centimetrů vysoké kopečky z půdy, abychom získali dlouhé a vybělené výhonky. Do hrníčků — nejlépe umělých rašelinových hrnků Jiffy-Pot — vyséváme novozélandský špenát. Semeno této méně známé zeleniny, kterou začínají zahrádkáři pěstovat, klíčí po delší době, takže při vysetí do řádků by ho mohli začátečníci zaměnit s klíčovými rostlinkami plevelů. Někdy novozélandský špenát klíčí až po 4 až 5 týdnech. Velmi často se stává, že nedočkavý zahrádkář výsev zlikviduje v domněni, že semeno bylo špatně klíčivé.

Salát Studnický kamenáč

Květiny

Vysazujeme růže. Vysázené upravíme řezem. U šlahounovitých (popínavých) růží seřízneme dvouleté odkvetlé větvy na 1 až 2 pupeny, výhony starší 4 až 5 let odstraníme a rostliny uvážeme k opěrám. V okrasné části zahrádky okopeme, vyčistíme a upravíme všechny záhony s trvalkami. Ve vzorné čistotě udržujeme i skalku, kde v této době

kvete hodně rostlinek. Je nejvhodnější doba pro přesazování jehličin. Nejlépe se ujímají, jsou-li vysázeny těsně před rašením nebo při začátku rašení. Přesazujeme je vždy s mohutnějšími kořenovými baly. Po přesazení se staráme o závlahu. Podle možnosti přesázené jehličiny občas přestříkáme nebo jim ovážeme nadzemní část papírem. Tím zamezíme přílišnému vypařování vody a vysychání. Vyzazujeme popínavé rostliny. Při výsevu slunečnice musíme pamatovat na to, že tato rostlina pozdějším bujným růstem zabere nejen mnoho místa, ale že je i velmi náročná na živiny.

3. TÝDEN

Ovoce

Přeroubujeme jádroviny za kůru, jakmile začne proudit míza — tj. při rozpuku pupenů. Peckoviny jsme roubovali již v březnu. Nemáme-li úplnou jistotu, že rouby jsou zcela zdravé, že na jejich pupenech nejsou vajíčka listových mšic nebo jiných škůdců, namočíme rouby před roubováním do 1% roztoku Nitrosanu nebo je alespoň přetřeme hadříkem namočeným do tohoto roztoku. Při rozpuku pupenů jabloní stříkáme ve stadiu »myších oušek« 0,4% Dykolem + 2% Sulkou proti padlí jabloňovému, květopasu a obaleči pupenovému. Při výskytu svilušek přidáváme 0,2% Arafosfotion nebo použijeme Oleokariton 10 v 1% roztoku v období, kdy se nalévají pupeny, u jabloní ve stadiu »myších oušek«. Dnes se již podstatně mění názor na účelnost řezu ovocných stromů. Je zdůrazněn takový způsob, čas a hloubka řezu, kterým se dosahuje rovnováha mezi růstem a plodností. Přihlíží se přitom nejen k růstovým vlastnostem a stavu stromu, ale i k důsledkům vegetace minulého roku a předpo-

kladu letošní úrody. Právě letošním okamžitým jarním řezem můžeme hodně ovlivnit jakost letošní sklizně a také vyloučit značné výkyvy úrod v příštích letech. V některých oblastech při loňském počasí, příznivém více růstu než plodnosti, mají zejména jádroviny hodně nasazeno na květ. Nezmenšíme-li průklestem a řezem rozsah korun jabloní, budeme mít sice velkou úrodu, ale dočkáme se vysílení stromů pro plodnost v příštím, pravděpodobně méně úrodném roce. Letos je tedy redukční řez aktuální u jabloní, které vloni neměly úrodu nebo jen malou. Stromy, které loni hodně zarodily, neřezeme, necháme je v klidu regenerovat.

Připravili-li jsme si na podzim stratifikaci pecek meruněk a broskvoní, můžeme je vysázet. U broskví se doporučuje pecky opatrně rozklepnout a vysít jen jádro. Je vhodná doba zajistit ovocné stromy před napadením drtíkem. Kmínky a tlustší větve zákrsků natřeme 3% Arborolem. Keře révy vinné, které trpěly kadeřavostí, stříkáme za slunečného počasí 4,5% Polybaritem nebo 6% Sulkou. Důkladně postříkáme celou nadzemní část révy, nejlépe za slunečného počasí, protože roztoci už bývají na povrchu pupenů. Přestárlé ovocné stromy vykácíme. Ovocné stromy, u nichž jsme provedli v minulých týdnech větší průklest, přihnojíme 2,5 kg ostravského nebo lovosického ledku na 1 ar.

Zelenina

Vysazujeme naklíčené rané brambory. Připravíme asi 40 cm hluboké příkopy, do kterých dáme kompost a sázíme chřest. Záhony, na nichž jsme měli přezimovaný špenát a pór, po sklizni zlikvidujeme, zryjeme a půdu připravíme pro výsazení jiných druhů zelenin. Před výsevem nebo výsadbou na záhony rozhodíme průmyslová hnojiva a mělce je zapravíme do půdy. Na výsevní záhony, které jsme vylepšili přidáváním kompostu, nebo do studených pařeníšť vyséváme pozdní košťáloviny. Postupně vysazujeme hlávkový salát a brukev, abychom tyto zeleniny mohli postupně sklízet. Stejně postupujeme s výsevy ředkvičky.

Květiny

V okrasné části zahrádky můžeme založit trávník. Půdu si předem připravíme — můžeme ji vyhnojit kompostem, a jemně uhrabeme. Semena trav vyséváme ručně rozhozem až do poloviny května. Abychom plochu stejnoměrně oseli, roz-

ložíme ji na metrové pásy, které si jemně vyznačíme a postupně oséváme. Na 1 m² spotřebujeme 15 až 30 gramů osiva. Vysetá semena zapravíme do půdy zahrabáváním a na tvrdších místech zasekáním hráběmi nebo jemně přisypeme zemí. Povrch půdy pak přitlačíme prkénky nebo lopatkou. Než semeno vyklíčí, nesmíme nechat pozemek přeschnout a vytrvale odstraňujeme plevele. Jakmile tráva doroste 10 cm, sežneme ji srpem nebo sestříháme nůžkami, popřípadě strojkem na trávu. Pokud možno vysazujeme trvalky.

Pro okenní truhlíky předpěstujeme v květináčích hlíznaté begónie. Fuchsie ze sklepa již máme na světle a pravidelně je zaléváme. Nesmíme je pěstovat na slunci — chráníme je proti mrazíkům.

4. TÝDEN

Ovoce

Mísy kolem stromků udržujeme stále kypré a bez plevelů, pokud jsme je nenastýlali. Je-li velké sucho,

stromky zaléváme. Upravíme koruny ovocných stromů, které byly přeroubovány v minulém roce. Stromkový angrešt a rybíz roubovaný v místnosti otužujeme, abychom jej mohli v druhé polovině května vysadit do volné půdy. Výsadby jahodníku pleckujeme a okopáváme. Vysazujeme měsíční jahodníky. Ovocné stromy, bobuloviny a jahodník hnojíme dusíkatými hnojivy. Na 1 ar 3,5 kg ledku ostravského, lovosického nebo síranu amonného. Hnojivo ihned po rozhození mělce zapravíme do půdy. Nezapomeneme na silné přihnojení zmlazených a přeroubovaných stromů. Nechceme-li se ručně trápit s plevelem v rybících, malinách, révě vinné, růžích a mezi řadami jahodníku, použijeme před rašením herbicid Simazin v množství 1 dkg v 10 litrech vody na 20 čtve-

rečních metrů půdy. Postřik provádíme u rybízů 3 roky starých. Ještě než začnou stromy kvést, připravíme se na ochranu květu proti pozdním mrazům. Zakládáme, přehazujeme a močůvkou proléváme komposty. Vyzrálé rozvážíme ke stromům a plodinám. Ve vinné révě stříkáme Simazinem plevele klíčící, nikoliv již vzrostlé, a pokud možno po dešti. Při postřiku musíme být opatrní, abychom nezasáhli listy kterýchkoli pěstovaných rostlin a vždy dodržujeme koncentraci předepsanou na obale. Hrozí-li noční mraz, připravíme se k zadýmování vinice a ovocného sadu. K tomu použijeme buď starého réví, postřikového vyjetým olejem nebo naftou, popřípadě speciálních dýmovic.

Zelenina

Mladé vzešlé rostlinky rajčat přepichujeme do Jiffy-Pot hrníčků. V nich dobře zakoření, protože stěny hrníčků obsahují živiny a růstové látky. Po zakořenění je sázíme i s hrníčkem na záhony. Zeleniny vyseté v březnu okopáváme, abychom porušili škraloup a zničili vzházející plevel. Značkování rostliny po vzejití zeleniny vytrháme. Na záhony vysazujeme ještě poloraný květák, zelí, kapustu a brukve. Sadbu zelenin před výsadbou otužujeme a těsně před vysazením důkladně prolujeme vodou. Po vysazení zeleninu podle potřeby zaléváme a po oschnutí půdy kypříme. Připravíme 40 centimetrů hluboké příkopy, do nichž dáme kompost, a sázíme chřest.

Květiny

Do volné půdy vyséváme hrachor vonný. Semeno před setím je dobře nechat den nabobtnat, aby lépe klíčilo. Nejlépe se mu daří v dobré půdě u drátěného plotu. Mečičky namáčíme do mořidla Germisanu a vysazujeme je. Nesázíme je na místo, kde jsme je pěstovali v minulém roce. Cibule lilii, které mají kvést koncem srpna (Lilium speciosum a Lilium tigrinum), vysazujeme na místo předem dobře vyhnojené proleželým kompostem.

Nezapomeneme na pokojové květiny. Po přesazení je opatrně zaléváme a podle potřeby i přihnojujeme. Mnohé můžeme úspěšně v tomto období i rozmnožovat řízkováním nebo dělením.

KVĚTEN

KVĚTEN

Právem je měsíc květen uznáván za nejkrásnější. Do svěží zeleně proniká tisíce různobarevných květů vydechujících vůni jara. A v našich zahrádkách již dospívají některé plodiny ke sklizni. V jarní pohodě nám roste vše před očima. Všude je ovšem také třeba pilných rukou.

1. TÝDEN

Ovoce

Proti padlí jabloňovému používáme postřik ve stadiu »myších oušek« sirnými přípravky (Sulikol). Postřik opakujeme před květem a současně ničíme monilli a svlušku. V kombinaci s měďnatými přípravky (Kuprikol) bojujeme i proti strupovitosti. Meru hruškovou a jabloňovou, pilatku švestkovou a housenky píďalky podzimní ničíme postřikem chlorovanými uhlovodíky (Dykol), nebo organofosfáty (Fosfation, Intration). Perenosporu révy vinné stříkáme organickými fungicidy (Novozir N 50). Jahodník postřikujeme proti plísni šedé na počátku květu, podruhé na konci hlavního květu 0,3% Herylem — 80 (na 1 ar 5 dkg Herylu plus 24 litrů vody). Stříkáme velmi vydatně, nejlépe dvakrát za sebou. Roztočnick jahodníkový stříkáme 0,3% Gamarylem nebo poprašíme srdíčka Gamacidem. Za 6 dnů poprach opakujeme. Angrešty chráníme proti padlí angreštovému postřikem jednoprocentní Sulkou nebo odrůdy,

které nesnášejí síru a snášejí měď, 0,75% Kuprikolem. Višně v květenství stříkáme proti monilli letorostů 0,6% Novozirem.

Na větvích třešní za květu se objevuje monilie. Usychající větve odřízneme a spálíme. Ještě než začnou stromy kvést, připravíme si odpadový materiál na zakuřování jako ochranu květů proti pozdním mrazům. Přitom nezapomeneme, že vlhká a nakypřená půda akumuluje teplo, které v době ranního mrazu vyzařuje. Úzké koruny hlavně slivoní rozpínáme pomocí dřevěných vzpěr. Mísy kolem stromků udržujeme stále kypřé a bez plevele, pokud jsme je nenastýlali. Je-li velké sucho, stromky vydatně zaléváme.

Zelenina

Sklízíme chřest. Výhonky prorůstající nakopčenou půdou musíme vyřezávat každodenně brzy ráno, aby za dne nefialověly nebo nezelenaly. Když jsou pařeništní okurky již dobře vzrostlé, uštípneme jim vršek za čtvrtým pravým listem odspodu. Kdekoli máme volné místo (mezi řádky petržele, mrkve apod.), vysejeme tam ředvičku. Vyséváme fazole a mangold. Záhony, na nichž nám vysetá zelenina vzešla a vyřádkovala, velmi opatrně proplejeme nebo pro-

plečkujeme. Tuto práci je dobře dělat za slunečného počasí, aby podryté rostlinky brzy zvadly a uschly. Klíčili-li košťalová zelenina, chráníme ji proti dřepčickým poprachem Gamadynem nebo Dynocidem. Vyséváme osivo okurek nakládaček a salátových. Vyséváme středem záhonů do rýh, na jejichž dno jsme dali vrstvičku kompostu. Sejeme hustě. Teprve po vzejití vyjednotíme na vzdálenost 10 až 15 cm. Okraje záhonů osázíme dvěma řadami hlávkového salátu nebo brukve. Z venkovských kultur sklízíme dále špenát a polníček vysetý na podzim, dále nařezanou cibuli, pažitku a petrželovou nať.

Květiny

Kolem okrasných dřevin uděláme mísy a přihnojíme je kompostem. Vyneseme a na vhodném místě postavíme lavičky, popřípadě další zahradní nábytek. Na záhony vysazujeme Chabaudovy karafiáty. Důkladně zaléváme rododendrony (pěníšníky), magnolie, azalky a vysokohorské skalničky.

Věnujeme pozornost těm pokojovým květinám, pro něž je nejvhodnější doba k rozmnožování řízkováním. Odkvetly-li už klívie, můžeme je přesadit a přitom jim odstraníme všechny prázdné kořeny, kterých bývá často hodně.

2. TÝDEN

Ovoce

Protože letos je oddálena vegetace, budeme ještě stříkat ovocné stromy ve stadiu zeleného poupěte 1% Novozirem N ve směsi s 0,3% Fosfotonu. Stejná kombinace použijeme i ve stadiu růžového poupěte. Proti padlí jablonořnému použijeme sirnatých přípravků (1% Sulka nebo 0,75% Sulkol).

Po odkvětu rybízu stříkáme 0,6% Novozirem N 50 nebo 1% Kuprikolem proti antraknóze. Postřikujeme hlavně spodní strany listů. Kolem ovocných stromů udržujeme půdu v čistotě a kyprou. Títlelovým způsobem můžeme ještě přeroubovat třešně a

višně. Letorosty vyrostlé z roubů přeroubovaných stromů vyvazujeme k hůlkám. Na větvích třešní za květu se objevuje monilie. Usýchající větve odřízneme, a jde-li o stromy a místa, kde peckoviny trpívají červivostí holiček v důsledku napadení pilatkami, provedeme postřik těsně před květem Lidykolem nebo Metationem. Po odkvětu postřik opakujeme. Stromky vysazené na podzim se již usadily, a proto je přivážíme ke kůlům pevnými úvazky. Stromky vysazené na podzim nebo na jaře, které jsou živé, ale neraší, vykopeme, obnovíme řezné plochy na kořenech, postavíme je na 24 hodin do vody a opět dobře vysadíme. Výsadbu jahodníku znovu plečkujeme a okopáváme. Jahodovnu přihnojíme ještě před květem citramfoskou. Povolujeme lýka u naštěpovaných meruzalek a odstraňujeme tažný letorost angreštu ve skleníku. Povolujeme lýko u roubovanců ve školce a zaštípíme tažné letorosty. Ošetřujeme přeroubované podnože a vyvazujeme je k hůlce.

Zelenina

V zeleninářské části zahrady včas jednotlivě vzešlé výsevy cibulovin a kořenovin. Ještě nyní můžeme vysévat cibuli na sazečku a červenou řepu a vysazovat sadbu cibule i sazečku, pórek a sazenice všech pozdních druhů zelenin. Na zalévání košťálovin si připravíme výluh ze slepičího, holubiho nebo králíčího trusu (dáváme 1 litr na 10 litrů vody). Můžeme použít také rozpuštěnou 2% citramfosku nebo Cererit. Na výsevný záhon vysejeme pozdní odrůdu póru, růžičkovou kapustu, květák,

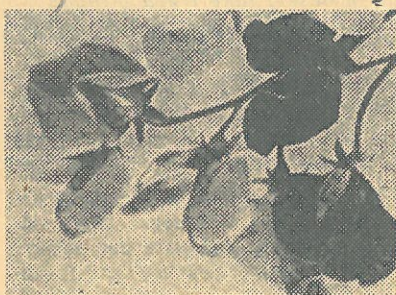
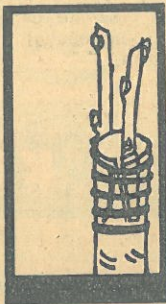
kadeřávek a hlávkovou kapustu.

U mrkve je vhodná doba k zákroku proti vrtuli mrkvové, jejíž droboučké, jako nit tenké a bělavé, beznohé larvičky vyžirají v kořenech chodbičky. Rostlinky po vyjednocení poprašíme Dynocidem nebo Gamacidem. V teplých oblastech vyséváme do řádně připravené a vyhnojené půdy cukrovou kukuřici (vzdálenost v řádce 45 cm od sebe, vzdálenost mezi řádky 60 cm).

Květiny

Nezapomínáme ani na okrasnou zahrádku, kde pečujeme o pořádek. Nehezka místa zamaskujeme pnoucími rostlinami. Jsou to fazole (Phaseolus), hrachor (Lathyrus), svlačec (Convolvulus), vilec (Cobea), japonský chmel (Humulus japonicus). Z vytrvalých vysazujeme rdesno (Polygonum), vinnou révu, plamének (Clematis), zimolez (Lonicera) nebo šplhavé (pnoucí) růže. Do květinových záhonů vyséváme ještě letničky. Rovněž vysazujeme sazenice letniček.

Je ještě čas na přesazování některých pokojových květin. Fermežovou barvou obnovujeme nátěry květinových truhlíků do oken nebo na balkonů.

Hrachor (*Lathyrus odoratus*)

3. TÝDEN

Ovoce

Náležitou pozornost věnujeme především tvarovaným stromkům. Včas zaštípujeme rychle narůstající letorosty. Hlavní (vedoucí) výhony nezaštípujeme, ale vyvazujeme ke kostře. U vodorovných kordónů vyvazujeme nejdříve silnější výhony a slabší až po zesílení. Při zaštipování nezapomínáme, že první letorost (výhon) pod vedoucím letorostem musíme zaštipovat kratěji, neboť roste většinou mohutněji než ostatní a hlavnímu výhonu bere sílu. Jsou-li stromy v květu, setřásáme z nich různé škůdce, hlavně chrousty a hnatce, kteří jsou po ránu přechladi. Setřásáme je na podloženou plachtu a po sesbírání ničíme vařící vodou. Na chroustech si pochutná drbež. Na podnožích očkova-

ných v loňském létě raší vedle vsazených ušlechtilých oček i mnoho nahodilých oček přímo z kmínku podnože. Aby zbytečně neodčerpávala výživu, pravidelně je vylamovávat odstraňujeme. Před posledními květinovými mrazky chráníme kvetoucí ovocné stromy, choulostivé druhy zeleniny a kvetoucí jahodníky zakuřováním nebo zakrýváním. Menší korunky, zejména u tvarovaných dřevin, můžeme rovněž zakrývat. Rozsáhlejší sady zakuřujeme z návětrné strany. Stejně tak i porosty teplomilných zelenin. Na záhonech zakrýváme jednotlivé rostliny papírovými kornouty. Také záhony kvetoucího jahodníku zakrýváme papírem. Někde se osvědčilo i zahrnutí květenství půdou. Po letošní tuhé zimě pohnojíme duskem malinovníku, výsadbu rybízu a angreštu. Byli zanedbáni předjarní postřik a objevují-li se na mladých listech švestek mšice, stříkáme buď 0,3% Fosfotonem, nebo 0,1% Metationem.

Zmrzly-li vyrašené listy nebo celé letorosty révy vinné, musíme počkat na vyrašení z poboček nebo z adventivních oček. Vývin révy se tím ovšem o nějaký den zdrží. Jestliže jsme révu dobře hnojili a měla-li na jaře dostatek vláhy, brzy dožene zpoždění ve vývinu. Je samozřejmé, že v takovém případě réva již nepokvete a nebude mít žádnou úrodu hroznů.

Zelenina

Sklízíme reveň, ředvičku, hlávkový salát, pažitku, cibuli zelenáčku. Vyjednotíme vzešlou mrkev, petržel, řepu jedlou červenou salátovou, černý kořen aj. Pařeniště po sadbě, črčleném salátu nebo ředkvičce využijeme pro pěstování teplomilných zelenin — okurek — melounů — rajčat — paprik — lilku vejcoplodého. Málo známé zeleniny, jejichž osiva se těžko shánějí, budeme sami pěstovat na semeno. Vyséváme semena tykve, tří semena na vzdálenost 1 m, do hloubky asi 1,5 cm. Vysazujeme sazenice

celeru hlíznatého na vzdálenost 50 x 50 cm, také vysazujeme celer řapíkatý na vzdálenost 25 x 25 cm. Vyséváme keřkové fazole ve sponu 10 x 30 cm, tyčkové fazole ve sponu 40 x 70 cm po několika zrnech do hloubky 3 až 4 cm. Semena máčíme několik hodin před setím, aby se urychlilo klíčení.

Květiny

Ulamujeme odkvetlé květy narcisů, aby se rostliny nevyčerpaly tvorbou semen. Vyséváme dvouleté karafiáty a náprstník. Na stinná místa vysazujeme barvínek (Vinca), břečtan (Hedera), fialky (Viola) nebo konvalinky (Convallaria). Vyrášené jiriny vyjednucujeme a vyvazujeme. Pupeny pivoněk se někdy nevyvíjejí a zasychají. Jsou napadeny botrytidou. Pupeny odřízneme, aby se choroba dále nešířila. Vzniká za teplého počasí a podporuje se zaléváním na list. Odstraníme květy odkvetlých tulipánů, aby netvořily semena, značně by se zeslabily. Na stinná a polostinná místa do truhlíků vysazujeme fuchsie a hlíznaté begonie.

4. TÝDEN

Ovoce

Mnozí zahrádkáři se nesprávně domnívají, že v letech dobré úrody jadrovin, kterou letos očekáváme, jsou škůdci a choroby regulátorem úrody. Například květopas jabloňový nebo méra jabloňová udělají v uzavřených sadech s květy totéž, čeho chceme výhledově v příštích letech dosáhnout chemickou probírkou květů. Jenže rozmnoží se květopas a méra v zahra-

dách skoro úplně zničí příští léta i menší květenství. Strupovitost nám nesníží počet plodů, jen je naprosto znehodnotí. To znamená, že chemická ochrana plodů a listů za vegetace je vždy nezbytná, stejně jako je účelná ochrana stromů a listů v roce neúrody. Po odkvětu ovocných stromů, není-li dostatek vláhy, důkladně stromky zalejeme, a to nejméně 1 l konví na jeden plně plodící strom jednorázově. Starší stromy se slabým růstem přihnojujeme ostravským nebo lovosickým ledkem. U přeroubovaných stromů odstraňujeme letorosty vyrostlé těsně pod rouby ze starých větví. U roubů, zejména na třešních a višních, povolujeme lýko. U meruněk se v této době mohou projevit příznaky mrtvice (apoplexie). Celé větve najednou zvadnou a usychají. Větve musíme hned odřezat a spálit. Příčin mrtvice je mnoho a nejsou ještě ani všechny dostatečně známy. Můžeme začít s jarním řezem révy vinné podlomenem. Vylamujeme neplodné a pro budoucí vývin nepotřebné letorosty, jakmile jsou 20 až 25 cm dlouhé a květenství hroznů je zřetelné. Tímto způsobem upravujeme počet všech letorostů na révovém keři. S podlomenem obvykle začneme po »ledových mužích«. Chráníme hnízda hmyzožravých výš ptáků. Častěji prohlížíme nově vysázené ovocné stromky. Je-li jaro suché, pamatujeme na jejich občasnou a důkladnou závlivku.

Zelenina

Připravíme a využijeme hned záhony po sklizni špenátu a póru. Začneme s výsadbou rajčat. Vysoké odrůdy ve sponu 50×70 cm, nízké odrůdy 40×60 cm (Olomoucké nízké, Vrbičanské nízké a Imun). Vysazu-

jeme předpěstované sazenice okurek, zejména v méně příznivých podmínkách, aby se urychlila sklizeň o 2 až 3 týdny. Vyséváme mangold a kopr určený pro konzervování okurek. Vytrvalé zeleniny — chřest a křen — zbavujeme všech plevelů. Začínáme sklízet nejranější saláty z jarních výsadek. Sklízíme ředkvičku, reveň a šalotku nazeleno. Je vhodná doba k vysazování na záhony papriky, lilku, kabačků, patizónů, melounů, celeru hlíznatého i řápkatého a novozélandského špenátu. Zeleniny v pařeništi větráme, stíníme, zaléváme, okopáváme a plejeme.

Květiny

Na záhony vysazujeme předpěstované letničky. Vysoké trvalky vysazujeme k jednoduchým oporám. Začneme s výsadbou jirín a můžeme ještě vysazovat mečíky.

Je vhodná doba k osazování okenních a balkónových truhlíků květinami. Abychom měli ve městě hodně květin, umístíme na okenní římsy a na balkóny truhlíčky, v nichž budeme pěstovat vhodné druhy. Jsou to pelargónie, petúnie, lobelie, verbeny, řeřišnice aj. Na balkónech můžeme na jednoduchých konstrukcích z provázků pěstovat hrachory. Na venkově věnujeme více péče předzahradkám. Zpestří nám je hlavně letničky a dvouleté květiny: zvonky, letní astry, hledíky, karafiáty, balzamíny, šrůcha, hvozdk bradatý a jiné.

Prázdné plochy, které nechceme obdělávat, osazujeme travou, a to na 10 metrů čtverečních 25 až 30 kg semene. Velmi pěkně se vyjí má podél chodníků vysetý letní cypřišek — bytel, který se na podzim červeně vybarvuje (Kochia).

ČERVEN

ČERVEN

V červnu příroda hřívá světlem nejdelších dnů v roce, nejsytlejší zelení listů a nejtěžšími vůněmi pozdních květů. S těmito vnějšími vlivy souvisí vyvrcholení růstu většiny ovocných rostlin, dosažení pohlavní zralosti a nejintenzivnější asimilace listů. Nejen v celém dlouholetém životě ovocného stromu, ale rok co rok se

věčně opakuje a střídá údobí mládí, dospívání, zralosti a stárnutí. Letní předěl roku je i důležitým rozhraním způsobu života stromů. Letní zásobování ovocné dřeviny potřebnými látkami, převážně asimiláty, přejímají listy. Strom přechází od systému zásobování dusíkem z kořenů na spotřebu uhlíku a jeho sloučenin z listů.

1. TÝDEN

Ovoce

Po odkvětu přihnojujeme ovocné stromy. Na 1 ar dáváme 2,5 kg ledku lovosického nebo ostravského, 1,5 kg superfosfátu, 2 kg draselné soli nebo síranu amonného nebo tato hnojiva

nahradíme 7,5 kg Cereritu. Nejlépe se osvědčuje použít hnojiva v 6% roztoku. Objevilo-li se na koncích jabloňových letorostů padlí, opatrně tyto konce odstříháme a spálíme. Pak provedeme postřik některým sirnatým přípravkem nebo Karathanem. Většinou bývají napadány odrůdy Boikovo, Jonathan a Signe Tillisch. Při kontrole ujetých ovocných stromků odstraňujeme jmenovky, aby se drátky nezařezaly. Proplečkujeme nebo okopáme jahodové záhony a po

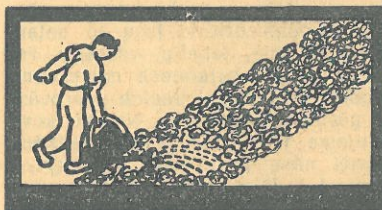
odkvětu je důkladně zavlažíme. Plody jahodníku podkládáme dřevitou vlnou. Je čas na probrání výhonků u broskvoní, když dosáhly délky asi 60 cm, aby byly na vzdálenost 8 cm. Po odkvětu jabloně stříkáme proti strupovitosti, mšicím, svluškám 0,3% Fosfotionem + 0,6% Novozirem N 50. Za 2 až 4 týdny postřik opakujeme 0,4% Dykolem nebo Lidykolem. Jsou-li květy broskvoní poškozeny mrazem, zkrátíme plodné výhony na dva nejspodnější listové pupeny. Při

velké násadě plodů u jabloní a hrušní uděláme probírku. Zjistíme-li na nově vysázených ovocných stromech — především u peckovin — že jejich rašící pupeny byly zničeny živým žirem kůrovců, musíme znovu korunky upravit a stromky řádně přihnojít hodně zředěnou močůvkou. V okolí těchto stromků se rozhlédneme po zdroji kůrovců. Obvykle to bývá stará jablonoň nebo švestka. Napadení snadno poznáme podle čerstvých výletových otvorů brouků.

Odhadneme si přibližně sklizeň ovoce a na přebytek, který v domácnosti nepotřebujeme, uzavřeme dodávkovou smlouvu se sběrnou. U vysokého vedení révy vinné pěstované po zahrádkářsku na zdi podlom neděláme. Zde je možnost účelného rozvedení narostlých letorostů, takže všechny pak mají dostatek světla.

Zelenina

V suchém období je nutná pravidelná závlaha. Zavlažujeme výsadby a také výsevy. Dostatek závlahy působí blahodárně nejen na výnosy pěstovaných zelenin, ale také na jejich

kvalitu. Pokračujeme v boji proti plevelům. Často kypříme povrch půdy. Nejenom proto, že tím zničíme plevelné rostliny, ale zároveň šetříme půdní vláhou. Koncem května a ještě i v červnu, zejména za deštivého počasí, sázíme pozdní a polopozdní košťaloviny. Pro pozdější sklizeň vyséváme do řádků letní salát. Tyčková rajčata vyvazujeme a ponecháváme jeden nebo dva výhony. Ostatní odřízneme a současně odstraňujeme i zálistky. Přihnojujeme rajčata i košťaloviny. Košťalovou zeleninu, a zejména celer, je dobře přihnojít 8krát až 10krát zředěným, zkvašeným slepícím trusem, popřípadě použijeme 2% roztoku citramfosky, nebo do meziřádků přihnojíme Cereritem, který obsahuje kromě základních živin také stopové prvky, mezi nimi i molybden, bez něhož květák nenasazuje růžice. K bramborám a rajčatům nahnujeme půdu.

Květiny

Nezapomeneme na ošetřování a čistotu květinových záhonů. Květiny se velmi pěkně vyjímají na pečlivě okopávaných záhonech. Také trávníky i cesty udržujeme v čistotě. Trávníky včas sežínáme a cesty vyhrabujeme. Řežeme ty okrasné dřeviny, které nasazují na květ při druhé míze, jako

šeříky, forzytie a různé okrasné třešně. Odstříháme odkvetlé laty šeříků. Ostrožky, upolín seřízneme po prvním kvetení asi na 15 cm, aby nové výhonky vyrostly a opět kvetly. Jednou za tři roky zmlazujeme šeříky. Odstrihujeme odkvetlá květenství u pěnišníků (rododendronů), nehluboko, abychom nepoškodili pupeny ležící pod květenstvími. Na polostinný záhon vyséváme semena macešek, pomněnek, hvozdíku bradatého, zvonků, topolovky a jiných dvouletek. Vyjme-me z půdy cibule tulipánů, narcisů, když listy na povrchu zasychají. Vydo-byté necháme oschnout ve stínu, nejlépe na lísce. Jsou-li listy stočeny, je nebezpečí choroby, a proto také cibule vyřadíme. Věnujeme pozornost velkokvětým jiřinám, které zahrádkáři opět ve větší míře začínají pěstovat. Správné je vysazovat jednotlivé hlízy. Jestliže jsme vysadili shluk několika hlíz, vyžene z nich několik různě silných jedinců. Z nich ponecháme jen ty nejsilnější, ostatní, hned jak vyrašily, vylamujeme. Získáme tak později statné rostliny s velmi dobře vyvinutými květy.

2. TÝDEN

Ovoce

Kolem ovocných stromů i keřů, nemáme-li nastýlku (mulch), stále plečkujeme — okopáváme. Po prvním červnovém propadu plůdků je období, kdy plody jabloní a hrušní začínají narůstat a potřebují hodně vody. Proto potřetí důkladně všechny stromy zalejeme. Se záhlvkou dáme další dávku průmyslových hnojiv. Proti jablonoňovému padlí provedeme znovu postřik 0,2% Karathanem. Je-li počasí suché, obvykle se padlí projeví velmi škodlivě, zejména u stromů bez nastýlky. Keře révy vinné prohlížíme, hlavně nejmladší listy, zda na nich nejsou tzv. olejové skvrny, bleděžluté skvrny na líci listů, na jejichž spodní straně jsou později okraje skvrn vroubeny bělavým popraškem konidioforů plísně. Iakmile zjistíme tyto příznaky, víme, že jde o velmi zhoubnou chorobu perenosporu, a provedeme důkladný postřik 0,5% Kuprikolem. Stříkáme nejen všechny listy, ale i hrozny květů, které bývají též napadeny. Stříkáme pokud možno za bezvětří a vždy důkladně.

Zelenina

Na záhon můžeme ještě vysévat mrkev určenou ke skladování. Také karotku můžeme sít. Máčíme-li semeno karotky ve vodě asi 48 hodin, rychleji vzejde. Karotka je vděčná za pohnojení vápnem. Vysazujeme pór z předpěstované sadby a růžičkovou kapustu. Podle potřeby okopáváme a plejeme cibuli. Okopáváme také petr-

žel, mrkev a pastinák a protrháváme husté porosty. Okopáváme červenou řepu, celer, hlávkový salát a košťaloviny. Ředkve podle potřeby jednotíme. Zeleninu zaléváme v podvečer, což je výhodnější. Okurky a dýně můžeme zalévat i za poledne, zejména když jsme je vysadili na kompost. Veliké listy těchto rostlin velmi dobře zakrývají kompost, který při závlaze rostlin lépe vyzrává. Je možné vysévat okurky, které za teplého a suchého podzimu můžeme dlouho sklízet. Na jižní Moravě se těmto okurkám říká Antoničkovy. Vyséváme rovněž keříčkové fazole, nejlépe v určitém časovém rozpětí, abychom dosáhli plynulejší sklizeň. Rostliny zelí, kapusty a brukví, které byly napadeny larvami květilék, se prozrazují vadnutím v poledních hodinách.

Květiny

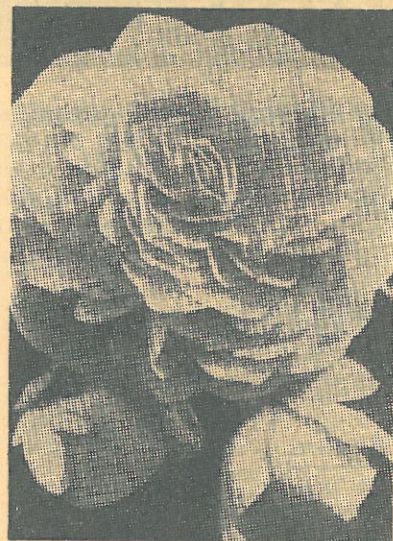
Odkvetlé trvalky rozmnožujeme dělením. Rozmnožujeme primule veris, aby rozdělené rostliny do zimy dobře urostly. Dělíme a rozmnožujeme všechny druhy nízkých jarních floxů. Vyšší floxy rozmnožujeme až v srpnu, poněvadž přes léto kvetou.

Hrnkové pokojové květiny dáme při mírném dešti na volné prostranství, aby je déšť umyl. Listnaté rostliny — Aucuba, Aralia, filodendron aj. — umyjeme občas mýdlovou vodou a lehce opláchneme čistou vodou. Tyto listnaté rostliny a také hlíznaté begonie nesnášejí

plné polední a odpolední slunce. Stavíme je proto na chráněné místo.

K mladým rostlinám mečíků můžeme napíchat asi 1 m dlouhé lískové

Květ begonie hlíznaté

nebo jiné tyčky, k nimž později rostliny před květem vyvážeme, neboť při déletrvajícím deštivém počasí se mohutnější rostliny rády vyvrátí — zejména za větru. Na listech a květních pupenech růží se objevují zelené bezkřídle listové mšice. Nenecháme je zbytečně rozmnožit, protože rostliny zeslabují tak, že často ani nekvetou. Napadené růže stříkáme roztokem 0,3% Fosfotionu, do něhož přidáváme 0,5% Novozil N 50. Postřik po osmi dnech opakujeme.

3. TÝDEN

Ovoce

Prohlédneme přeroubované stromy; letorosty vyrůstající pod roubem úplně neodstraníme, ale zaštěpujeme je asi za 4. až 5. listem. Ujaté a rostoucí róuby vyvazujeme na hůlku, kterou připevníme na větev pod roubem. Jinak je nebezpečí, že se ujatý roub vylomí. Záludným škůdcem je mšice listová všech typů. Proto si soustavně všímáme zejména mladých stromků. Mšice snadno zničím postřikem 0,4% Fosfotionu. Pravděpodobně se po čase objeví znovu, to však není vinou neúčinného postřiku, ale vinou mravenců, které současně odpuzujeme posypem přípravku Formitox kolem kmínků stromů. Konce letorostů třešní, v jejichž svinutých listech je černá mšice třešňová, je lepší odstříhnout než pracně smáčet v roztoku Fosfotionu. Na kmeny upevňujeme ve výši 50 cm od země lapací pásy (hlavně na lapání květopasa jablonového).

Když stromy dobře odkvetly a nestačil červenový propad plůdků, protože násada byla příliš velká, plody protrháme, aby se zbývající mohly důkladně vyvinout. Protrháváme plody u jádrovin a broskvoní. U velkoplodých odrůd ponecháváme méně plodů, u drobnoplodých více. Nadměrná úroda způsobuje střídavou plodnost u některých odrůd. Housenky pílatky rybízové ničíme postřikem Dykolu nebo Ara-Fosfotionu. Proti padlí révy vinné poprašujeme sírou Sfinx.

Je možné se do dvou až tří let zbavit červivosti třešní, začneme-li se již letos účinněji bránit vrtulí třešňové opakovaným postřikem — nejpozději však jen 10 dnů před sklizní. Použijeme speciální přípravku, např. Solděpu v 0,2% roztoku. Při velké úrodě třešní a višňů nezapomeneme i na postřik 0,5% Novozirem proti monilóznímu hnití, zejména v deštivém počasí. Keře bobulovin před sklizní okopáme a odstraníme plevel. Začínáme sklízet rané odrůdy jahod. Sklízíme třikrát týdně, podle potřeby zavlažujeme. Po sklizni odstraníme podkla-

dový materiál, šlahouny a vzrostlý plevel, prokypříme udupanou půdu a pohnojíme, protože už v červenci jahodník zakládá květy pro příští rok.

Pozorujeme všechny druhy ovocných dřevin, neobjevily-li se na nich listové mšice, které by mohly v krátké době dát vznik novým generacím mšic, zničím tak letorosty a navíc přenášet nebezpečné virové choroby. Velmi nebezpečná je mšice broskvoňová, která nežije jen na broskvoňích, ale i na mnoha okrasných a pleveľných rostlinách. Zjistíme-li její výskyt na broskvoňích, ihned stříkáme Fosfotionem nebo Metationem. Provádíme přihřnování matečných rostlin M typů, dále ve školce přeočkováváme meruňky a višně v korunkách. Podnože zavlažujeme.

Zelenina

Vyséváme letní a zimní ředkev, další hrášek, pozdní květák a brukv. Vysázenou a rostoucí zeleninu často okopáváme. Je vždy lépe častěji okopávat a méně zalévat. Stačí rádná zálivka jednou za 3 až 5 dní, po zálivce je nezbytná opatrná okopávka. Košťáloviny přihnojujeme zředěnou močůvkou, vylouhovaným a zředěným kravincem, holubím nebo drůbežím trusem. Celer vydatně zaléváme a přihnojujeme zředěnou močůvkou. Papriku a lilék okopáváme, přihnojujeme a podle potřeby zavlažujeme. Při okopávání okurek, melounů a dýní nepřevracíme výhonky. Vyrýváme,

rozdělujeme a vysazujeme trsy pažitky. Po sklizni hlávkového salátu můžeme na prokypřený záhon vysázet sazenice růžičkové kapusty nebo brokolice (prokolice). Sázíme do sponu 50x50 cm.

Květiny

Vysazujeme čínské karafiáty. Stříháme živé ploty. Okrasné květiny chráníme postřikem proti mšicím, vlnatce, třásněnce apod. Je-li sucho, důkladně zaléváme stálezelené rostliny, zejména rododendrony a nově vysázené jehličiny. Růže přihnojujeme superfosfátem a draselnou solí. Dokončíme řízkování chryzantém. Růže začínají kvést. Řežeme-li jejich květy, odstříhneme stopku květu nad dobře vyvinutým pupenem v paždí listu. Z pupenu později vyroste nový květní stvol. Ostrožkám (Delphinium), které již dokvétají, seřízíme odkvetlé květní stvolky, aby se květiny ne-

vysilovaly tvorbou semen. Přihnojíme je hodně zředěným kravincem nebo zkvašeným drůbežím trusem.

Anglické pelargónie, které si libují v polostínu, musíme udržovat v mírné závlaze. Při přesazování pamatujeme, že potřebují lehkou písčitou zeminu s přidavkem asi jedné čtvrtiny těžší zeminy, nejlépe drnovky. Množíme v červenci až září.

4. TÝDEN

Ovoce

U tvarovaných ovocných stromů děláme ke konci měsíce tzv. letní řez. Přebytečné výhony odstraníme úplně, stejně tak odstraníme výhony narůstající na kořenovém krčku. Na postranních větvích u jabloní necháme z výhonků jen nejsilnější, který zkrátíme asi na 8 cm.

Prohlédneme starší stromkové angrešty a rybízy, jsou-li dobře přivázány ke kůlu. Poškozené a prohnílé kůly nahradíme novými, aby se při silnějším větru stromek angreštu nebo rybízu nezlomil. Proti svluškám, monilií a padlí jablonovému ošetřujeme stromy sirnými postřiky (Sulikol).

Sklízíme angrešt v nedozrálém stavu pro zavařování a pro konzervárny. Drobné ovoce a peckoviny při suchém počasí zavlažujeme. Aby se nám na révě vinné nerozmnožila perenospora, provedeme druhý preventivní postřik — tentokrát Novozirem N 50. Četnými pokusy bylo totiž zjištěno, že je účelné přípravky střídát. Je-li sucho, je nutné hospodařit s vláhou. Po deštích mělce zpracováváme povrch půdy, pokud je nezatravněna, vidlovitým kopáčem, hráběmi nebo plečkováním, ale neděláme hlubší okopávku. V příštích dvou měsících už necháme klid kořenům, vzrostlou trávu včetně plevelů už budeme jen sekat, posečenou necháme ležet, popřípadě doplníme dočasnou další nastýlkou. Nezapomeneme povolit lýko roubovancům a očkovancům. Připravíme si sběrací nádoby a žebříky na sklizeň raných třešní. Probíráme plody u jádrovin a broskvoní. Chceme-li přihnojit ovocné dřeviny, musíme tak učinit do konce června.